

ณัฐภูมิ บุญเนตร

ชาวอ่า

ศูนย์การเรียนรู้ และส่งเสริมอาชีพชาวอ่า

AKAH

AKAH LEARNING AND VOCATIONAL TRAINING CENTER

ARCHITECTURAL THESIS 2021

SCHOOL OF ARCHITECTURE

SRIPATUM UNIVERSITY

ณัฐภูมิ บุญเนตร

ชาวอาข่า

ศูนย์การเรียนรู้ และส่งเสริมอาชีพชาวอาข่า

AKAH

AKAH LEARNING AND VOCATIONAL TRAINING CENTER

ARCHITECTURAL THESIS 2021

SCHOOL OF ARCHITECTURE

SRIPATUM UNIVERSITY

ชาวอาข่า

ศูนย์การเรียนรู้ และส่งเสริมอาชีพชาวอาข่า

ณัฐภูมิ บุญเนตร

หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2564

AKAH

AKAH LEARNING AND VOCATIONAL TRAINING CENTER

NATTPHOOM BOONNET

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF BACHELOR OF ARCHITECTURE

DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

SCHOOL OF ARCHITECTURE

SRIPATUM UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2021

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อาช่า: ศูนย์การเรียนรู้ และส่งเสริมอาชีพชาวอาช่า

AKAH: AKAH LEARNING AND VOCATIONAL TRAINING CENTER

ชื่อนักศึกษา

ณัฐภูมิ บุญเนตร

หลักสูตร

สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

ปีการศึกษา

2564

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธราดล เสาร์ชัย

คณะกรรมการดำเนินงานวิทยานิพนธ์

ประธานคณะกรรมการ

อาจารย์ธีรบูลย์ พิศาลอภิพงศ์

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธราดล เสาร์ชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ อุสันโน

อาจารย์เกียรติกุล ตียนนุกุลมงคล

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์สุรศักดิ์ กฤษณมิษ

อาจารย์สมชาย ลีลิตธรรม

อาจารย์คำรณ วรวุฒิ

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบและผ่านการสอบแล้ว

วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(อาจารย์ธีรบูลย์ พิศาลอภิพงศ์)

คณบดี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

ABSTRACT

ชาวอาข่าเป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภูเขาสูง มักตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภาคเหนือของประเทศไทย มีวัฒนธรรม ประเพณี และประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ที่น่าสนใจ ซึ่งชาวอาข่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับชุมชนหลายด้าน ทั้งด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และความเข้าใจแบบผิดๆ ของบุคคลภายนอกที่มีต่อชาวอาข่า จึงเป็นที่มาของโครงการเพื่อช่วยส่งเสริมความรู้ ความสามารถ ให้กับชาวอาข่า และเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นของชาวอาข่าให้กับคนไทยและนักท่องเที่ยวได้เข้าใจชาวอาข่ามากขึ้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้วิธีการศึกษาโดยใช้หลักการ กระบวนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม โดยเริ่มจากการกำหนดขอบเขตการศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา แล้วจึงดำเนินการรวบรวมข้อมูล ศึกษาแนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์โปรแกรมโครงการ วิเคราะห์และเลือกที่ตั้งโครงการ สังเคราะห์แนวความคิดในการออกแบบ และดำเนินการออกแบบ

จากผลงานการออกแบบพบว่า แนวความคิดในการประยุกต์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น มาใช้ในการออกแบบศูนย์เรียนรู้ และส่งเสริมอาชีพชาวอาข่า ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน สร้างความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ เกิดแหล่งเรียนรู้ใหม่สำหรับคนในชุมชน และบุคคลภายนอก สร้างอาชีพ สร้างแหล่งส่งเสริมรายได้ และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับชาวอาข่า

คำสำคัญ : อาข่า สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ความเชื่อ ส่งเสริมอาชีพ ศูนย์เรียนรู้

กิตติกรรมประกาศ

ACKNOWLEDGEMENTS

ความสำเร็จของการศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือในการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ ทั้งในส่วนภาคการศึกษาข้อมูลและภาคออกแบบจากบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบคุณในความเมตตากรุณา ความเสียสละที่มีต่อข้าพเจ้าตลอดเวลาในการศึกษาออกแบบวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม จนสำเร็จลุล่วง เป็นผลงานวิทยานิพนธ์การออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่สมบูรณ์ได้แก่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธราดล เสาร์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ อุสันโน กรรมการที่ปรึกษา
อาจารย์เกียรติกุล ตียานุกุลมงคล กรรมการที่ปรึกษา

CONTENT

1

INTRODUCTION

1. INTRODUCTION	2
1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา	4
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	5
1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตในการศึกษา	7
1.5 สมมุติฐานการศึกษา	8

2

LITERATURE REVIEW

2. LITERATURE REVIEW	10
2.1 ความเป็นมาของชาวอาข่า	12
2.2 ชนเผ่าอาข่าในประเทศไทย	15
2.3 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	18
2.4 วัฒนธรรม ความเชื่อของชาวอาข่า	23
2.5 การประกอบอาชีพดำเนินชีวิตของอาข่า	28

CONTENT

3

METHODOLOGY

3. METHODOLOGY	32
3.1 การวิเคราะห์เลือกที่ตั้งโครงการ	34
3.2 การวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้โครงการ	42
3.3 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ	43
3.4 การวิเคราะห์การออกแบบผัง	44
3.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบในโครงการ	45
3.6 การวิเคราะห์ผังโครงสร้างองค์กร	46
3.7 การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ	47
3.8 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ	51

4

ARCHITECTURAL DESIGN

4. ARCHITECTURAL DESIGN	60
PROGRAMMING ระบุโปรแกรมการออกแบบที่ตั้งโครงการ	62
CIRCULATION CHART	70
ZONING	71
ARCHITECTURAL PRESENTATION	72
1ST FLOOR PLAN	72
2ND FLOOR PLAN	73
LAY OUT	74
ELEVATION	75
PERSPECTIVE	76

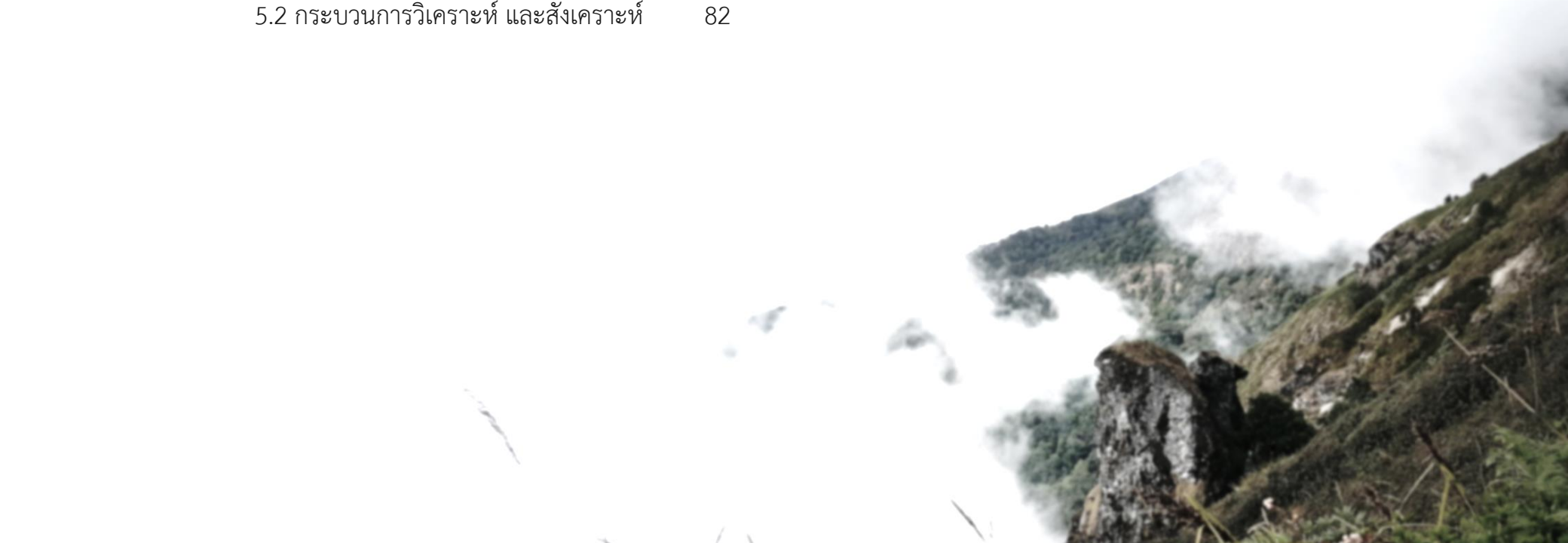
CONTENT

5

CONCLUSION

5. CONCLUSION	80
ข้อสรุป	82
5.1 ประเด็นที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์	82
5.2 กระบวนการวิเคราะห์ และสังเคราะห์	82

BIBLIOGRAPHY
LIST OF FIGURES
LIST OF TABLES
APPENDIX
CURRICULUM VITAE

1

INTRODUCTION

BACKGROUND

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

ปัจจุบันในประเทศไทยมีชาว อาข่า ที่ยังขาดรายได้ ที่ยั่งยืน จึงเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา หนึ่งในนั้น คือปัญหาการค้าของป่าสงวน การค้าไม้หวงห้าม และปัญหาการค้า ยาเสพติด รวมทั้งการรุกกล้าพื้นที่ป่าในประเทศไทยมากขึ้น ดังนั้นการส่งเสริมอาชีพที่ถูกต้อง กฎหมาย และเพิ่มช่องทางการค้า ส่งเสริมรายได้ให้ชาวอาข่า เพื่อยกคุณภาพชีวิตที่ดี ขึ้นต่อชุมชนชาวอาข่าต่อไป

นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหาความเชื่อแบบผิดๆ เกี่ยวกับชาวอาข่า ที่คนไทย และนักท่องเที่ยวยังเข้าใจอยู่ในปัจจุบัน เช่นการเรียกชื่อกลุ่มชาวอาข่าว่า อีโก้ ความเชื่อ ผิดๆ เรื่องลานสาวกอด เรื่องตำนานมิดะ ซึ่งไม่มีการยืนยันว่าเป็นความจริงที่เกิดขึ้นใน ชนเผ่าอาข่า แต่คุณค่าในด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธา ในบรรพบุรุษ ศิลปะ และการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล ในผืนป่า กลับไม่มีการนำเสนอต่อบุคคลทั่วไป

ดังนั้นจึงควรมีพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของชาวอาข่า จะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในชุมชนและบุคคลภายนอกที่เป็นประโยชน์

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ ชาวอาข่า
2. ส่งเสริมการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีรายได้ที่ยั่งยืน
3. ส่งเสริมคุณค่า ในวิถีชีวิต และวัฒนธรรม

1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี พื้นถิ่น
2. ศึกษาการประกอบอาชีพ เพื่อส่งเสริมให้เกิดรายได้
3. ศึกษารูปแบบชุมชน สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

1. ศึกษาความเป็นมาของชนเผ่าอาข่า
2. ศึกษาความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ
3. ศึกษาวิถีการประกอบอาชีพ และการทำมาหากิน

1.5 สมมุติฐานการศึกษา

การศึกษา พัฒนาประเด็น ความเชื่อ อาชีพ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมาสู่องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อการรับรู้ของผู้ใช้อาคารได้อย่างยั่งยืน

ความเชื่อ

อาชีพ

สถาปัตยกรรม

ภาพที่ 1.2 สมมุติฐาน

2

LITERATURE REVIEW

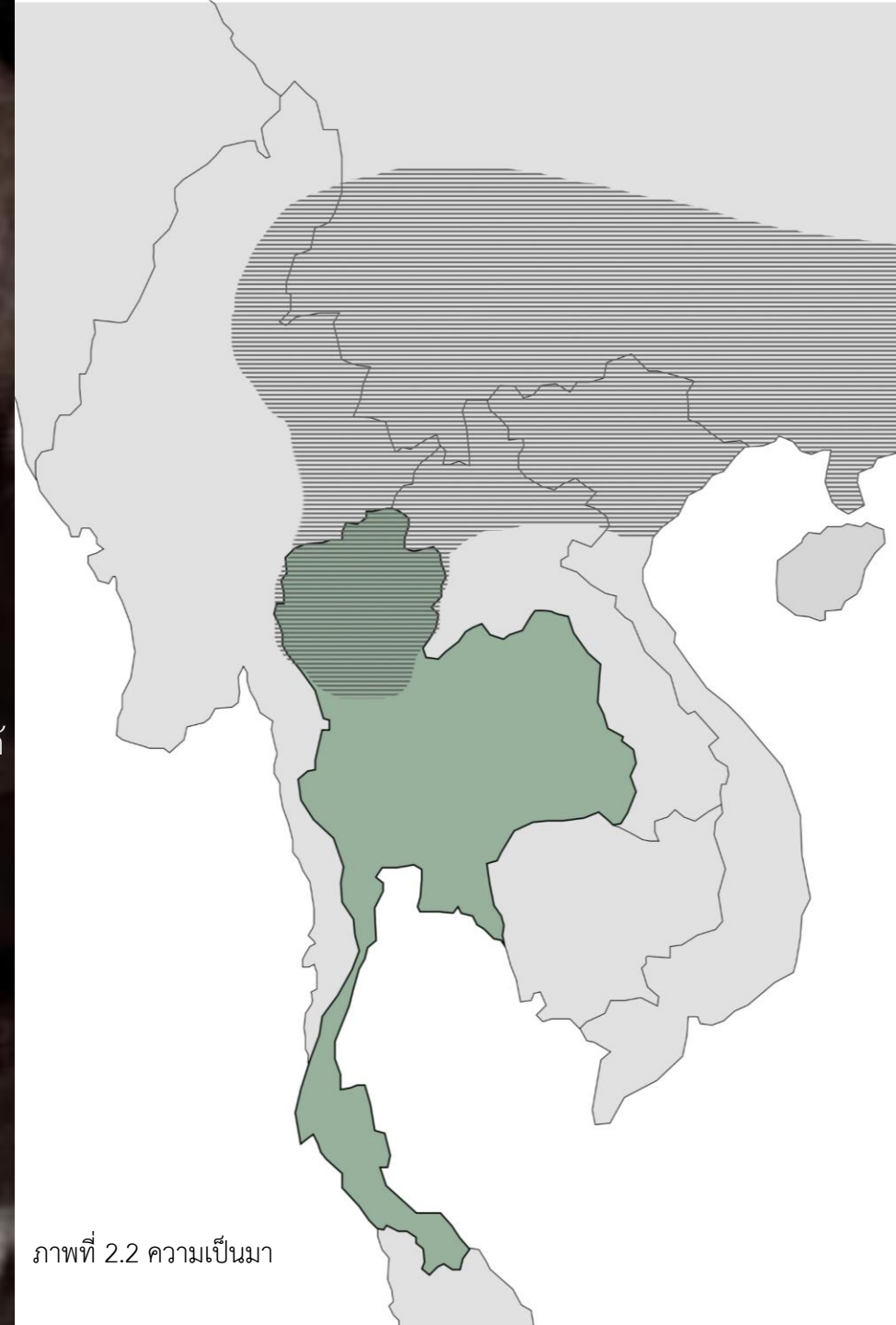
(กาญจนา อายุ, 2559)

2.1 ความเป็นมาของชาวอาข่า

ชนเผ่าอาข่า มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่บริเวณภูเขาสูงทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันตกเฉียงใต้ ของประเทศจีน ปัจจุบันชาวอาข่ามีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่บริเวณมณฑลยูนนานของประเทศจีน โดยเฉพาะ แคว้นสิบสองปันนา นอกจากนี้ยังมีประชากรชาวอาข่ากระจายอยู่ในประเทศต่างๆ บริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ประเทศลาว พม่า เวียดนามและไทย ซึ่งมีประชากรโดยรวมทั่วโลกประมาณ 8 แสนคน

ชนเผ่าอาข่า ได้เคลื่อนย้ายเข้ามาสู่ประเทศไทยเมื่อประมาณ 120 ปีที่แล้ว กระจายอยู่ในพื้นที่ทางภาคเหนือของไทย (Minority Of Thailand, 2011)

ภาพที่ 2.1 ความเป็นมา
(เจริญ ตันมหาพราน, 2557)

ภาพที่ 2.2 ความเป็นมา

ชนเผ่าอาข่า เป็นชนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีบรรพบุรุษเดิม อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน ในประเทศจีนเรียกว่า “ฮานี หรือ โวน” โดยมีเส้นทาง 2 เส้นทาง คือ

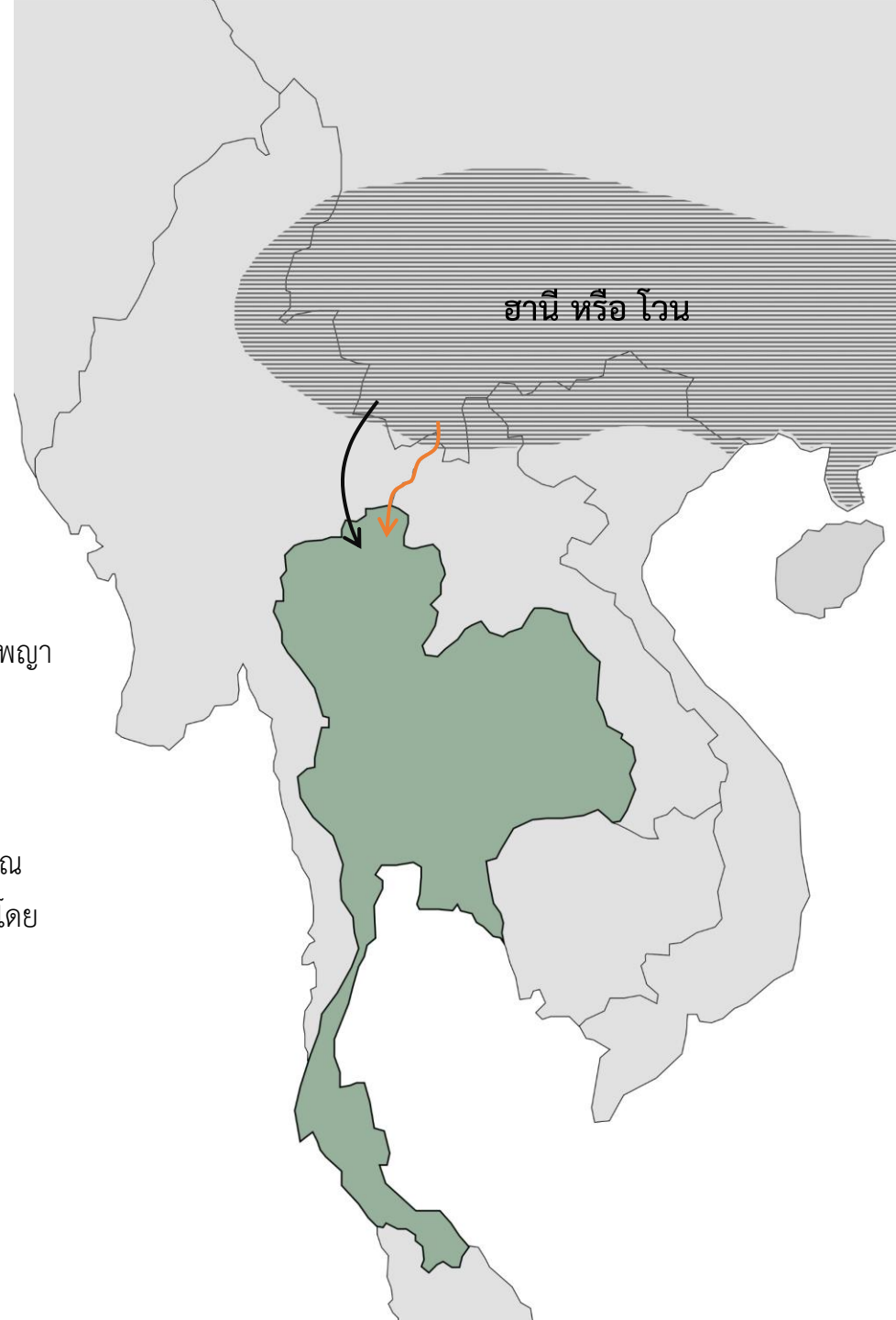

เส้นทางแรก อพยพจากประเทศพม่าแคว้นเชียงตุง เข้าสู่ประเทศไทย เนื่องจากเกิดปัญหาทางการเมือง ด้านฝั่งเขตอำเภอแม่จัน ทางหมู่บ้านพญาไพร (ปัจจุบันเป็นอำเภอแม่ฟ้าหลวง)

และเส้นทางที่สอง อพยพโดยตรงจากประเทศจีนโดยเดินทางผ่านบริเวณตะเข็บชายแดนพม่า และแม่น้ำโขงประเทศลาว และเข้าสู่ประเทศไทยโดยตรงที่อำเภอแม่สาย (อ้างแล้ว)

ภาพที่ 2.3 ความเป็นมา

ชนเผ่าอาข่า

ปัจจุบันชนเผ่าอาข่า ได้กระจายอยู่ในเขตจังหวัดภาคเหนือ 5 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง ตาก แพร่ และคาดได้มีอาข่าบางส่วนได้อพยพไปอยู่จังหวัดน่าน พิชญ์โลก และหลายจังหวัดของประเทศไทย เพราะไปใช้แรงงานในจังหวัดดังกล่าว ในประเทศไทยสามารถแบ่งชนเผ่าอาข่าได้เป็น 8 กลุ่ม ดังนี้ (Apisara, 2014)

1. กลุ่มอุโล้อาข่า
2. กลุ่มพะหมี่อาข่า
3. กลุ่มเปี้ยะอาข่า
4. กลุ่มอุพ้ออาข่า
5. กลุ่มหนาค้าอาข่า
6. กลุ่มอ้าเค้ออาข่า
7. กลุ่มลอม้ออาข่า
8. กลุ่มอ้าจ้ออาข่า

อุโล้อาข่า

ลอม้ออาข่า

พะหมี่อาข่า

หนาค้าอาข่า

เปี้ยะอาข่า

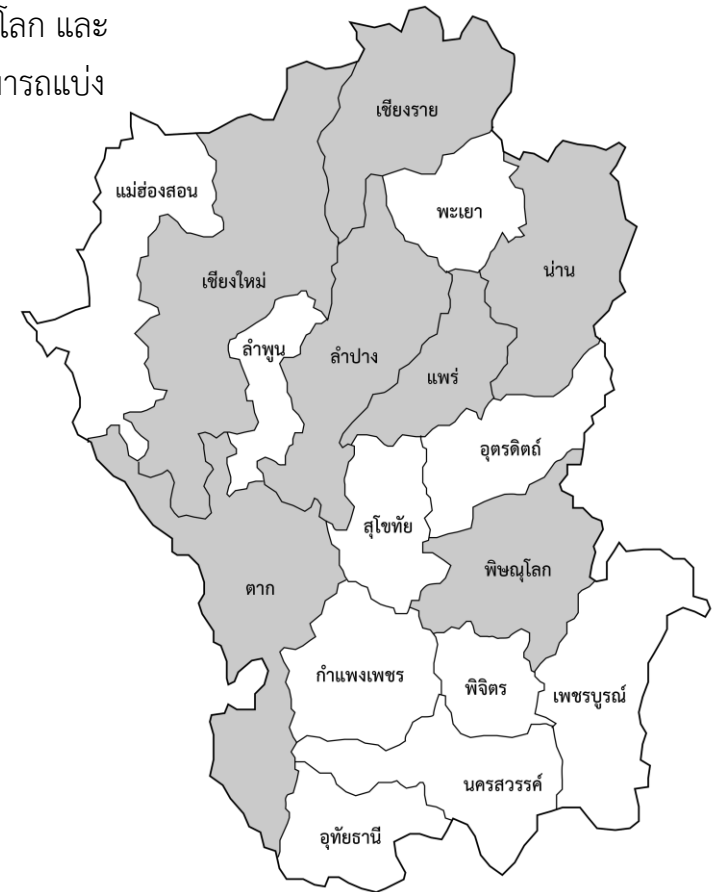
อ้าเค้ออาข่า

อ้าจ้ออาข่า

อุพ้ออาข่า

ภาพที่ 2.5 แผนที่จังหวัด

ภาพที่ 2.4 กลุ่มชนเผ่าอาข่า
(akha, 2012)

2.2 ชนเผ่าอาช่าในประเทศไทย

1. กลุ่มอุโล้อาช่า

เข้ามาทางภาคเหนือของประเทศไทย อาศัยอยู่มากที่สุดในจังหวัดเชียงราย และกระจายไปยังจังหวัดอื่นๆ เช่น เชียงใหม่ ลำปาง แพร่ และตาก กลุ่มอุโล้อาช่าส่วนมากยังนับถือประเพณีดั้งเดิมอยู่ กราบเช่นไหว้วิญญาณบรรพบุรุษ และบางส่วนได้หันไปนับถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม เป็นกลุ่มอาช่าที่เคยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านม่อนดอยหมี่

2. กลุ่มผะหมี่อาช่า

กลุ่มนี้อพยพจากประเทศจีนเข้ามาประเทศพม่า เคยอาศัยอยู่ในบริเวณที่เป็นถ้ำหมี่ เมื่อไปอาศัยอยู่ในบริเวณนั้นจึงถูกเรียกว่าอาช่าถ้ำหมี่ แต่ถูกเรียกเพี้ยนไปเป็น ผะหมี่ ในประเทศไทยมีอาช่ากลุ่มนี้เรียกตนเองว่า “อุเปี้ยะอาช่า” แปลเป็นไทยว่ากลุ่มอาช่าที่ใส่หมวกแบน เพราะลักษณะการใส่หมวกแบนออก สองข้าง ในบรรดากลุ่มอาช่าด้วยกันยอมรับอาช่ากลุ่มนี้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการค้าขาย ด้วยลักษณะนิสัยชอบค้าขาย ทำงานขยันขันแข็ง หนักเบาเอาสุ้ อาช่ากลุ่มนี้จึงนิยมส่งลูกหลานเรียนภาษาจีนและไปทำงานในประเทศไทยได้ทุกวัน

3. กลุ่มเปี้ยะอาช่า

ปกติอาช่ากลุ่มนี้เรียกตนเองว่าอุโล้อัวด้วย เพราะการแต่งกายมีหมวกแหลม ลักษณะตั้งฉากตรง และเป็นหนึ่งในสามกลุ่มอาช่าที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ที่มีลักษณะการใส่หมวกแหลม นอกเหนือจากอ้าจ้อและอุโล้อัว โดยทั่วไปมีลักษณะคล้ายกับกลุ่มอุโล้อัวมาก ไม่ว่าจะเป็นการเย็บผ้า ลายเย็บผ้า คำพูด สำเนียง การประกอบพิธีกรรม ฯลฯ แต่อาจมีความแตกต่างในบางจุด เช่น หมวกที่สั้นกว่ากลุ่มอุโล้อัว เป็นต้น

4. กลุ่มอุพ้ออาช่า

กลุ่มอุพ้ออาช่า เป็นกลุ่มอาช่าที่ถูกแบ่งเพราะการแต่งกายต่างจากกลุ่มอาช่าอื่น หากมองเพียงข้างหน้าหมวกที่ผู้หญิงอาช่ากลุ่มนี้ประดับ ก็อาจเข้าใจว่าเป็นลอมเมี้ยะอาช่า เพราะมีความเหมือนกับการแต่งกายของคนอาช่าลอมเมี้ยะ กล่าวคือ มีลูกตุ้มกลมห้อยเรียงลงมาเหมือนกัน แต่หากมองและสังเกตอย่างละเอียดจะพบว่า มีหลายจุดที่ต่างกัน เช่น หมวกด้านหลังของกลุ่มลอมเมี้ยะมีแผ่นเงิน ในลักษณะตรง ขณะที่กลุ่มอุพ้ออาช่ามีหมวกแหลมกลมข้างหลังห้อยลงบริเวณคอ (อ้าแล้ว)

5. กลุ่มหน้าค้ำอาฮา

ผู้คนส่วนใหญ่มักนึกถึงกลุ่มอุโล้อาฮาที่ใส่หมวกแหลมๆ ตั้งฉากลักษณะตรง เพราะกลุ่มอาข่านี้มีจำนวนมากและมักพบได้ทั่วไปในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ขี้อาย หรือแม้กระทั่ง การปกปิดตัว นั่นคือ หน้าค้ำอาฮา เป็นอีกหนึ่งกลุ่มอาฮา ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ทั้งหมดอาศัยอยู่ในเขตภาคเหนือของไทย ที่มาของการเรียกชื่ออาข่ากลุ่มนี้ว่า “หน้าค้ำอาฮา” เนื่องจากชื่อนี้เป็นชื่อแม่น้ำเดิมที่เคยอาศัยตอนอยู่ในประเทศพม่าในบริเวณลุ่มแม่น้ำหน้าค้ำ เมื่ออาข่ากลุ่มนี้ไปอาศัยในบริเวณนั้น ก็ได้ชื่อว่า หน้าค้ำอาฮา จนถึงปัจจุบัน

6. กลุ่มอ้าเค้ออาฮา

เป็นกลุ่มอาฮาหนึ่งที่เดินทางมาจากประเทศจีนบริเวณสิบสองปันนา ก่อนเข้าสู่ประเทศพม่าในบริเวณเมืองลา และอพยพกระจายไปอยู่ในเชียงตุง ทำชีเหล็กและเข้ามาในเขตไทย ปัจจุบันอ้าเค้ออาข่ามีจำนวนมากบริเวณรัฐฉาน ในประเทศพม่า และมีจำนวนหนึ่งหนีเข้ามาประเทศไทย การที่กลุ่มอ้าเค้ออาข่ามีชื่อกลุ่มแบบนี้ เพราะการถูกรุกไล่จากชนชาติอื่นๆ และชื่ออ้าเค้อมาเกิดขึ้นที่สิบสองปันนา จากการถูกรุกไล่จากชนชาติจีน โล้ออาข่ากลุ่มนี้เป็นภาษาจีนว่า “เซอ”

7. กลุ่มลอม้ออาฮา

เป็นกลุ่มอาฮาที่เคยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านม่อนดอยหมิต่อมาอาข่ากลุ่มนี้ได้เข้ามาในเมืองไทย เขตอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และได้ตั้งชุมชนหมู่บ้านพญาไพรเล่ามา (ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอ แม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย)

8. กลุ่มอ้าจ้ออาฮา

การเรียกชื่อกลุ่มนี้ว่าเป็น “กลุ่มอ้าจ้อ” เพราะว่าตามหลักการนับชื่อบรรพชนอาฮา หรือที่เรียกเป็นภาษาอาฮาว่า “จี” เป็นลูกหลานของ “จ้อเปอะ” การเรียกชื่อกลุ่มนี้ว่า “อ้าจ้อ” เป็นคำเก่าแก่ที่เรียกตั้งแต่สมัยอยู่ประเทศจีน ปัจจุบันทั้งในประเทศจีน พม่า ไทย ลาว และเวียดนามก็เรียกกลุ่มนี้ว่า “อ้าจ้อ” (อ้างแล้ว)

กลุ่มอุโล้อาฮา/
กลุ่มเปี้ยะอาฮา

กลุ่มผะหม้ออาฮา

กลุ่มอุพ้ออาฮา

ภาพที่ 2.6 กลุ่มชนเผ่าอาฮา
(Minority Of Thailand, 2011)

ภาพที่ 2.7 ภาพชนเผ่าอาข่า
(เจริญ ตันมหาพราน, 2557)

2.3 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

ชนเผ่าอาข่า เป็นชนเผ่าที่นิยมอาศัยอยู่บนที่สูง ลักษณะการตั้งชุมชนของอาข่าจะมีการเลือกทำเล พร้อมทั้งมีการเสี่ยงทาย โดยการใช้ไข่ไก่ เรียกว่า “จ้ออูแจเออ” ซึ่งการเสี่ยงทายนี้จะทำโดยการโยนไข่ หากไข่แตก จะไม่สามารถตั้งชุมชนได้ แต่ถ้าไข่ไม่แตกก็ไม่สามารถจะตั้งชุมชนในบริเวณนั้นได้

(สรารุช คำฟูบุตร, 2563)

ภาพที่ 2.8 ภาพเรือนอาข่า
(Chantoiseau David, 2009)

วัสดุเรือนอาซา

วัสดุจากแหล่งธรรมชาติ บริเวณหมู่บ้าน

ตบใบหญ้าคา

ไม้เนื้อแข็ง

ไม้ซุง

ไม้ไผ่

ภาพที่ 2.9 ภาพเรือนอาซา
(พนาภรณ์ ศรีมูล, 2555)

ภาพที่ 2.10 ภาพเรือนอาข่า
(พนาภรณ์ ศรีมูล, 2555)

การจัดวางผังเรือน

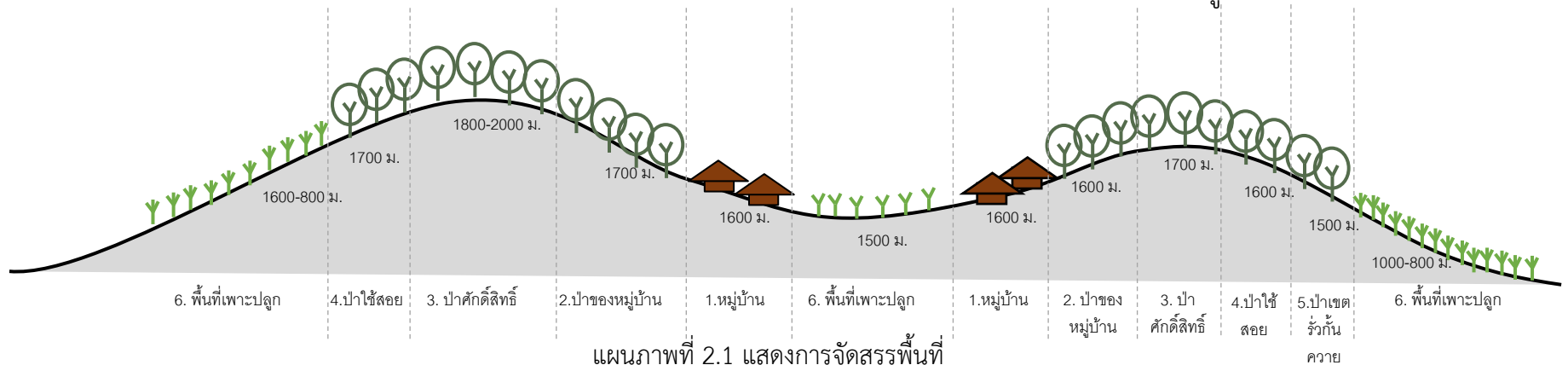
หันแนวยาวของบ้าน ขนานกับทิศตะวันออก มีเส้นทางสัญจรภายในผังบริเวณ 2 ทางเพื่อใช้ไปไร่ และสัญจรภายในบริเวณ จึงเห็นได้ว่า รูปแบบเรือนจะหันหน้าเรือนไปทางเส้นทางสัญจร เรือนเก็บผลผลิตทางการเกษตรจะถูก จัดวางอยู่ทางทิศตะวันออกของเรือนเสมอ ภายในผังบริเวณเรือน มีการกั้นพื้นที่อาณาเขตเรือนแต่ละ หลัง โดยมีการใช้รั้วไม้ไผ่ใช้แนวต้นไม้ และแนวลาดชันของเนินเขา (พนาภรณ์ ศรีมูล, 2555)

การจัดสรรพื้นที่

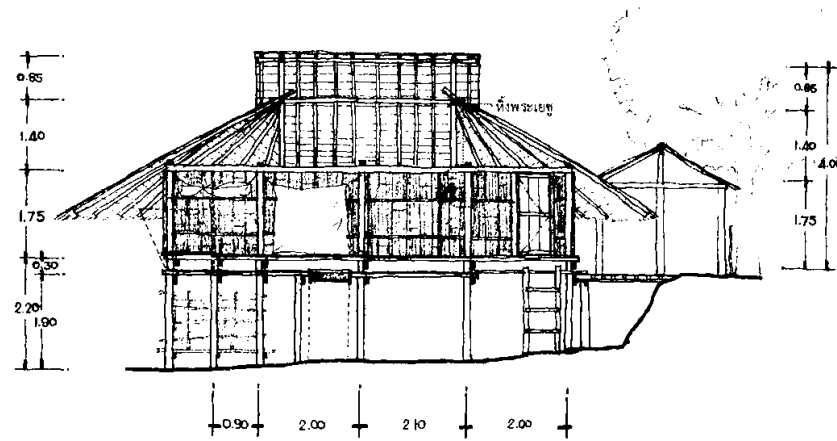
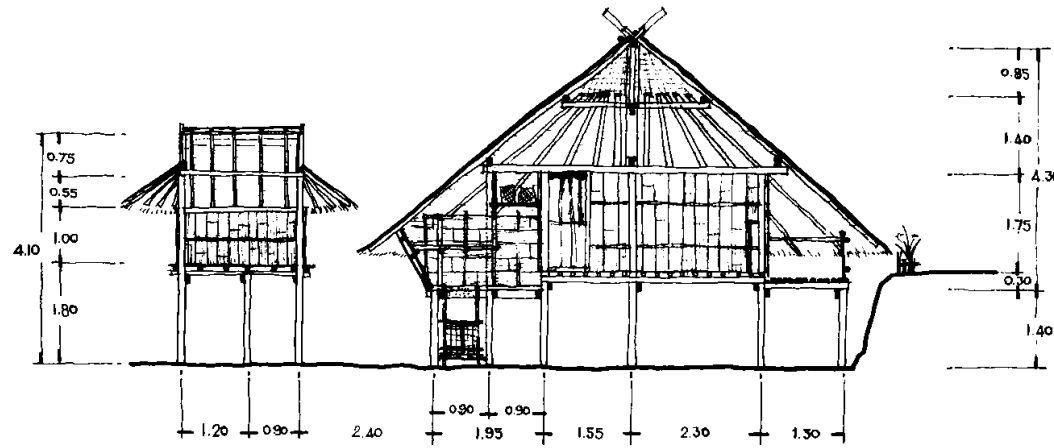
โดยทั่วไปมักตั้งถิ่นฐานที่ห่างไกลเหนือพื้นที่ราบและหุบเขา โดยเฉลี่ย สูงจากระดับน้ำทะเล 1,000-1,500 เมตร (อ้างอิงแล้ว)

มีการจัดสรรพื้นที่ออกเป็น 6 ประเภท

1. หมู่บ้าน	4. ป่าใช้สอย
2. ป่าของหมู่บ้าน	5. ป่าเขตรั้วกันควาย
3. ป่าศักดิ์สิทธิ์	6. พื้นที่เพาะปลูก

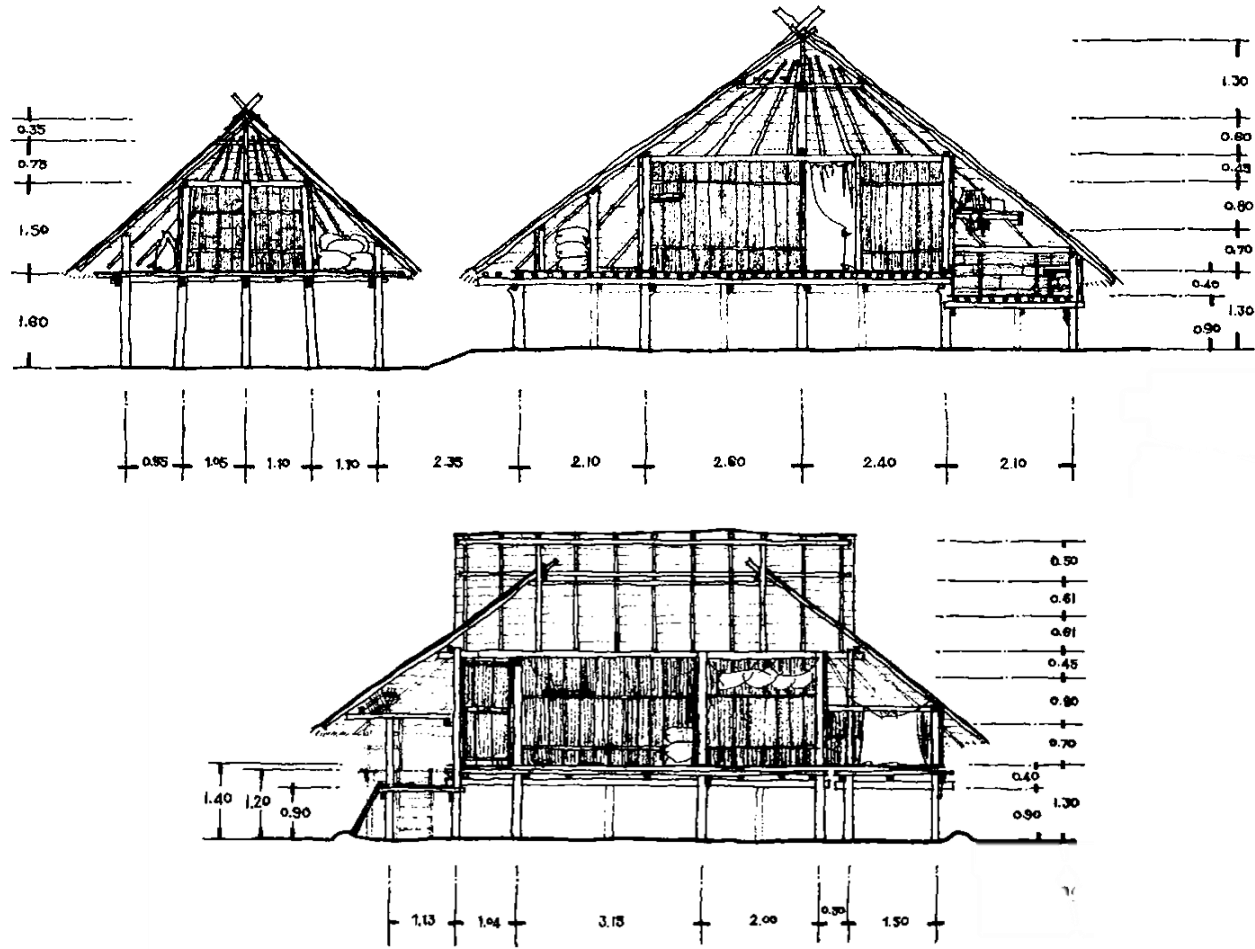

เปรียบเทียบการใช้สอยพื้นที่ในเรือน

ภาพที่ 2.11 เปรียบเทียบพื้นที่ใช้สอย
(พนารกรณ์ ศรีมูล, 2555)

เปรียบเทียบการใช้สอยพื้นที่ในเรือน

ภาพที่ 2.12 เปรียบเทียบพื้นที่ใช้สอย
(พนาภรณ์ ศรีมูล, 2555)

2.4 วัฒนธรรม ความเชื่อ

มีความเชื่อว่าเจ้าที่เจ้าทางไม่อนุญาติ นอกจากนี้ชนเผ่าอาข่า ยังมีการนำหลักความเชื่อตามธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้องกับ สถานที่ในการตั้งชุมชนต้อง อยู่ห่างจากแม่น้ำ หรือหนองน้ำ หรือพื้นที่ราบ ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตการแพร่ระบาดของโรคมาลาเรีย เป็นเหตุสำคัญที่ชุมชนต้องอยู่ห่างจากแม่น้ำ และอีกประการหนึ่งชาวอาข่ากลัวว่า เมื่อฝนตกลงมาอาจทำให้บ้านเรือนถูกน้ำท่วม และทำให้เกิดความเสียหายการตั้งชุมชนของอาข่ามักนิยมตั้งในพื้นที่ลาดเท หรือตามสันเขา ปากทางเข้าหมู่บ้านจะมีการสร้างประตูหมู่บ้านไว้ เรียกว่า “ลื้อช่อง” เพื่อไว้ป้องกันสิ่งเลวร้ายต่างๆ ไม่ให้ เข้ามาในชุมชน (Apisara, 2014)

ภาพที่ 2.13 วัฒนธรรม ความเชื่อ
(Tanyapimonroj, Siri, 2017)

การเล่นในพิธีกรรม

ลูกข่าง (ฉ่อง)

เป็นการเล่นของอาข่าที่เล่นในช่วงที่มีพิธีกรรมหรือประเพณีเท่านั้น มีปีละครั้ง เป็นการเล่นของผู้ชายทำจากไม้เนื้อแข็งมาทำเป็นลูกข่าง โดยเหลาปลายไม้ให้ปลายแหลมๆ

ภาพที่ 2.14 ลูกข่าง
(Apisara, 2014)

โล้ชิงช้า(หล่าฉ่องปีเออ)

เป็นประเพณีที่จัดขึ้นช่วงประมาณปลายเดือนสิงหาคมถึงต้นเดือนกันยายนของทุกปี หลังจากที่ทำกรเพาะปลูกเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยชิงช้าที่จะมี 3 ลักษณะ คือ ชิงช้าใหญ่ที่ชาวบ้านร่วมกันสร้างขึ้น (หล่าฉ่อง), ชิงช้าหมุน (กาลาหล่าฉ่อง), และชิงช้าขนาดเล็กที่สร้างไว้หน้าบ้านของแต่ละครอบครัว (เออเลอ) นอกจากให้ความเพลิดเพลินแล้ว ยังเป็นการโล้เพื่อเร่งผลผลิตต่างๆ ที่เพาะปลูกให้เจริญงอกงามอีกด้วย (อ้างแล้ว)

ภาพที่ 2.15 ชิงช้า
(Siri Tanyapimonroj, 2017)

สามล้อ (ลาหล่อ)

เป็นการเล่นที่เด็กชนเผ่าอาข่านิยมเล่นกันมาก ค่อนข้างอันตราย เพราะถ้าเด็กทำหรือประดิษฐ์สิ่งของไม่แน่น อาจทำให้เกิดอันตรายได้

ในการทำจะตัดท่อนไม้ที่มีขนาดใหญ่พอสมควร จากนั้นก็ตัดไม้มามัดหรือตอกให้แน่น โดยข้างหน้าจะมีเพียงล้อเดียว และข้างหลังมี 2 ล้อ ในเรื่องของความเร็ว เด็กๆ จะใช้เปลือกไม้ชนิดหนึ่ง นำเปลือกไม้มาแล้วทุบ หรือทำให้ละเอียดแล้วทาบริเวณล้อ เพราะเปลือกไม้ชนิดนี้จะเหนียว และลื่น ซึ่งจะทำให้สามล้อวิ่งได้เร็ว อีกทั้งยังเอาเปลือกไม้เหล่านี้มาดองเก็บไว้ในขวดพลาสติกเพื่อเอาไว้ใช้ในคราวต่อไปอีกทั้งเด็กอาข่าชอบไปกัดเปลือกไม้แล้วเคี้ยวๆ ให้ละเอียด จากนั้นเอามาแปะที่ล้อ

ภาพที่ 2.16 สามล้อ
(Readme, me, 2017)

ไม้โคงกาง (หม่อหน่อ)

เป็นของเล่นที่ค่อนข้างหวาดเสียวสำหรับบุคคลที่ยังไม่เคยเล่น เพราะจะต้องจัดทรงให้ได้ก่อน และที่สูงอีกด้วย ลานวัฒนธรรม / ลานชุมชน (แดช่อง / กาปา) การเล่นในลานวัฒนธรรมเป็นการเล่นในเวลาว่างที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นอย่างสนุกสนาน โดยหลังจากกลับมาจากการทำไร่ทำสวนทั้งหนุ่มสาวก็จะเตรียมตัวจะมาที่ลานวัฒนธรรม (แดช่อง) โดยแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่า เพื่อร้องรำทำเพลง และมแลกเปลี่ยนพูดคุยกับผู้อาวุโสเรื่องประเพณีวัฒนธรรม (อ้างแล้ว)

ภาพที่ 2.17 ไม้โคงกาง (หม่อหน่อ)
(Readme, me, 2017)

ลานวัฒนธรรม /ลานชุมชน (แดช่อง /กาปา)

การเล่นในลานวัฒนธรรมเป็นการเล่นในเวลาค่ำคืนใต้แสงพระจันทร์ที่สวยงาม โดยหลังจากกลับมาจากการทำไร่ทำสวนที่หนุ่มสาวก็จะเตรียมตัวจะมาที่ลานวัฒนธรรม (แดช่อง) โดยแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่า เพื่อร้องรำทำเพลง และมาแลกเปลี่ยนพูดคุยกับผู้อาวุโสเรื่องประเพณีวัฒนธรรม (อั้งแล้ว)

ภาพที่ 2.18 ลานวัฒนธรรม /ลานชุมชน
(Tanyapimonroj, Siri, 2017)

การเต้นรำ(บ่อช่องตูเออ)

เป็นการเล่นในช่วงที่มีพิธีกรรมหรือประเพณีเท่านั้น โดยทั้งชายและหญิงจะแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าที่งดงาม แล้วมารวมตัวกันที่ลานหมู่บ้านหรือที่ที่มีพื้นที่กว้างขวาง โดยจะมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการเต้นรำ ดังนี้ กลองที่ทำมาจากไม้ หนึ่ง วัว-กวาง (ถ่อง), ฆ้อง (โบวโล), ฉิ่ง (แจและ), และกระบอกไม้ (บ่อช่อง) (อั้งแล้ว)

ภาพที่ 2.19 การเต้นรำ
(Tanyapimonroj, Siri, 2017)

ภาพที่ 2.20 วัฒนธรรม ความเชื่อ
(Siri Tanyapimonroj, 2017)

2.5 การประกอบอาชีพดำเนินชีวิตของอาข่า

ชาวอาข่ามักใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในไร่หรือพื้นที่เกษตรกรรมมากกว่าอยู่กับครอบครัว ผู้หญิงชาวอาข่าสามารถทำงานหนักได้เท่าเทียมผู้ชายและสามารถทำงานในไร่ในขณะที่แบกลูกน้อยไว้บนหลังไปด้วย ในปัจจุบันชาวอาข่าได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่า เพื่อทำการเกษตรแนวใหม่

(Apisara, 2014)

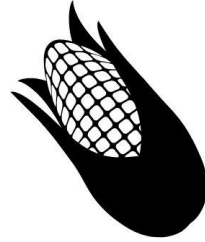
ภาพที่ 2.21 อาชีพ
(เจริญ ตันมหาพราน, 2557)

ชนเผ่าอาช้ำกับการประกอบอาชีพ

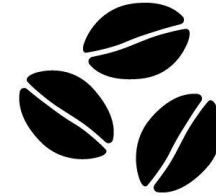
อาชีพที่นิยมทำกัน ได้แก่

1. ทำไร่ข้าว

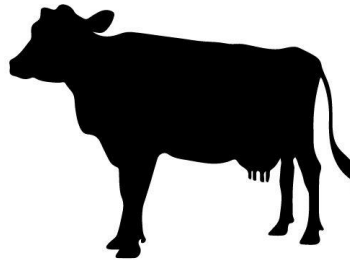
2. ทำไร่ข้าวโพด

3. ทำไร่พืชเศรษฐกิจ ชา
กาแฟ สตอเบอร์รี่ สมุนไพร

4. หาของป่าขาย

5. เลี้ยงสัตว์

6. รับจ้างทั่วไป

3

METHODOLOGY

3.1 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

การวิเคราะห์เลือกที่ตั้งโครงการ

เกณฑ์ในการเลือกที่ตั้งโครงการ Site Analysis

1. ความสะดวกในการเข้าถึง

3. สภาพแวดล้อม-ทัศนียภาพ

2. ใกล้แหล่งท่องเที่ยว

4. คุณค่าทางชุมชน

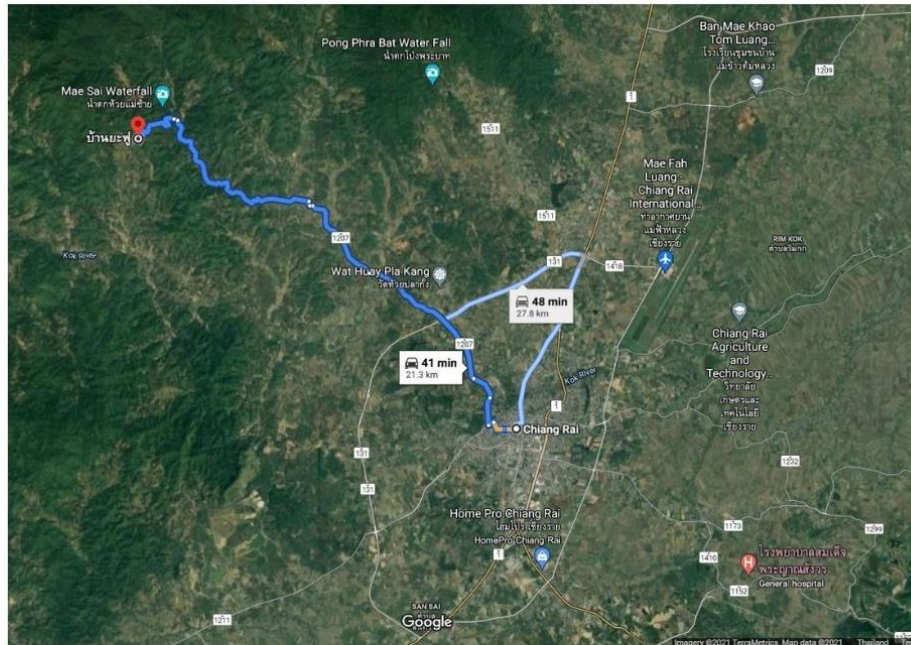

ภาพที่ 3.1 เกณฑ์ในการเลือกที่ตั้งโครงการ Site Analysis

(Canva, 2021)

รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 1

1. หมู่บ้านยะฟู จ.เชียงราย

ภาพที่ 3.2 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 1
(ปรับปรุงจาก Google map)

รถโดยสารประจำทาง สาย แม่จัน-แม่สาย

น้ำตกห้วยริ / ดอยภาคผี / ห้วยชมภู

จากตัวเมืองเชียงราย

21.3 กม.
27.8 กม.

หุบเขา

169 คน 42 หลัง

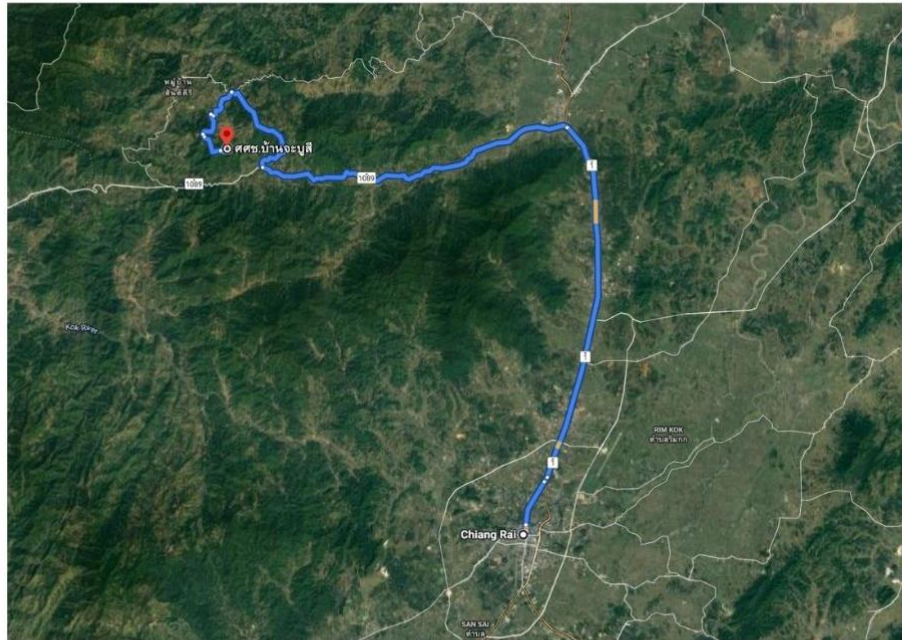
รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 1

ภาพที่ 3.3 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 1
(ปรับปรุงจาก Google map)

รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 2

2. บ้านจะบูนี่ จ.เชียงราย

ภาพที่ 3.4 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 2
(ปรับปรุงจาก Google map)

รถโดยสารประจำทาง สาย เชียงราย-แม่สาย -
ลงตลาดแม่จัน - ต่อรถที่ดอยแม่สลอง

น้ำตกห้วยรี / ดอยกาดผี / ห้วยชมภู

จากตัวเมืองเชียงราย
63.8 กม. —————

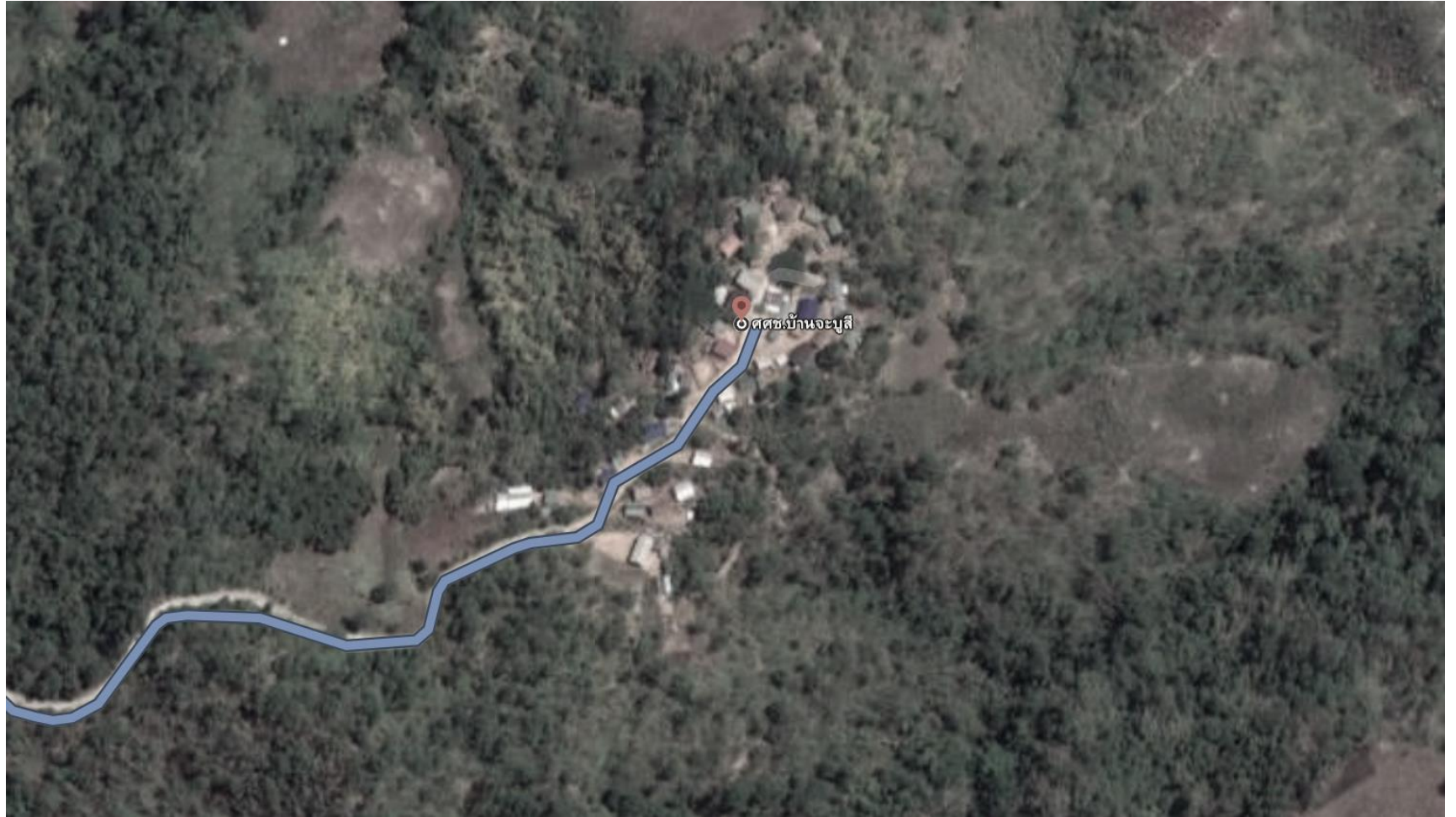

หุบเขา

121 คน 32 หลัง

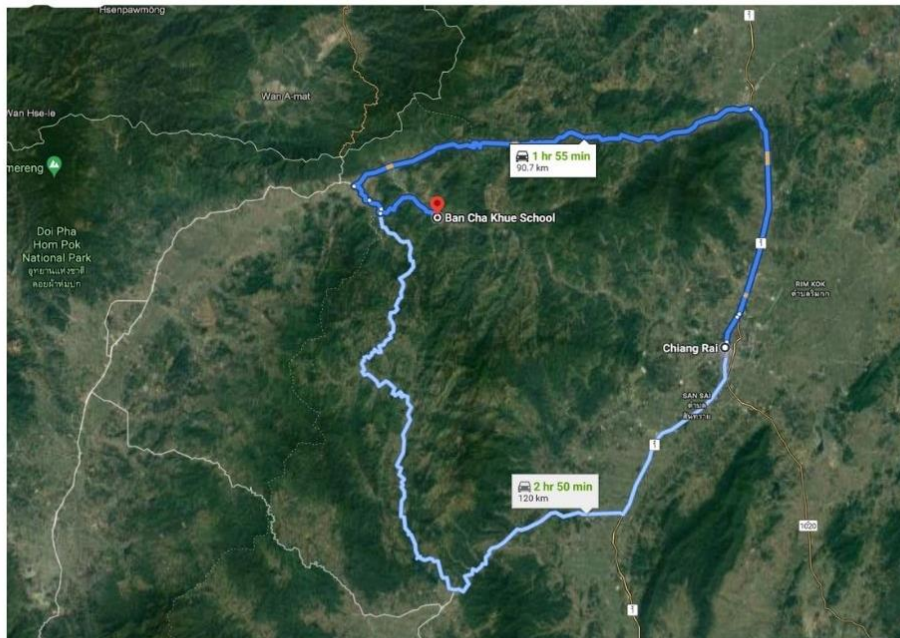
รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 2

ภาพที่ 3.5 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 2
(ปรับปรุงจาก Google map)

รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 3

3. หมู่บ้านจะคือ จ.เชียงราย

รถโดยสารประจำทาง สาย เชียงราย-แม่สาย -
ลงตลาดแม่จัน - ต่อรถที่ดอยแม่สลอง

ศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่า / น้ำตกห้วยริ
ป่ามุนไพร / ดอยกาดผี / ห้วยชมภู

จากตัวเมืองเชียงราย
90.7 กม.
120 กม.

หุบเขา มีแหล่งน้ำไหลผ่าน

167 คน 140 หลัง

ภาพที่ 3.6 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 3
(ปรับปรุงจาก Google map)

รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 3

ภาพที่ 3.7 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 3
(ปรับปรุงจาก Google map)

วิเคราะห์เลือกที่ตั้งโครงการ

เกณฑ์ในการเลือกที่ตั้งโครงการ Site Analysis

เกณฑ์ในการเลือกที่ตั้งโครงการ	ค่าน้ำหนัก	1. หมู่บ้านยะฟู		2. บ้านจะบูนี		3. หมู่บ้านจะค้อ	
01 ความสะดวกในการเข้าถึง 	4	2	8	2	8	4	16
02 ใกล้แหล่งท่องเที่ยว 	2	2	4	2	4	2	4
03 สภาพแวดล้อมทัศนียภาพ 	6	5	30	4	24	6	36
04 คุณค่าทางชุมชน 	8	5	40	4	32	6	48
รวม			82		68		104

ผลวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ หมู่บ้านจะค้อ 104 คะแนน

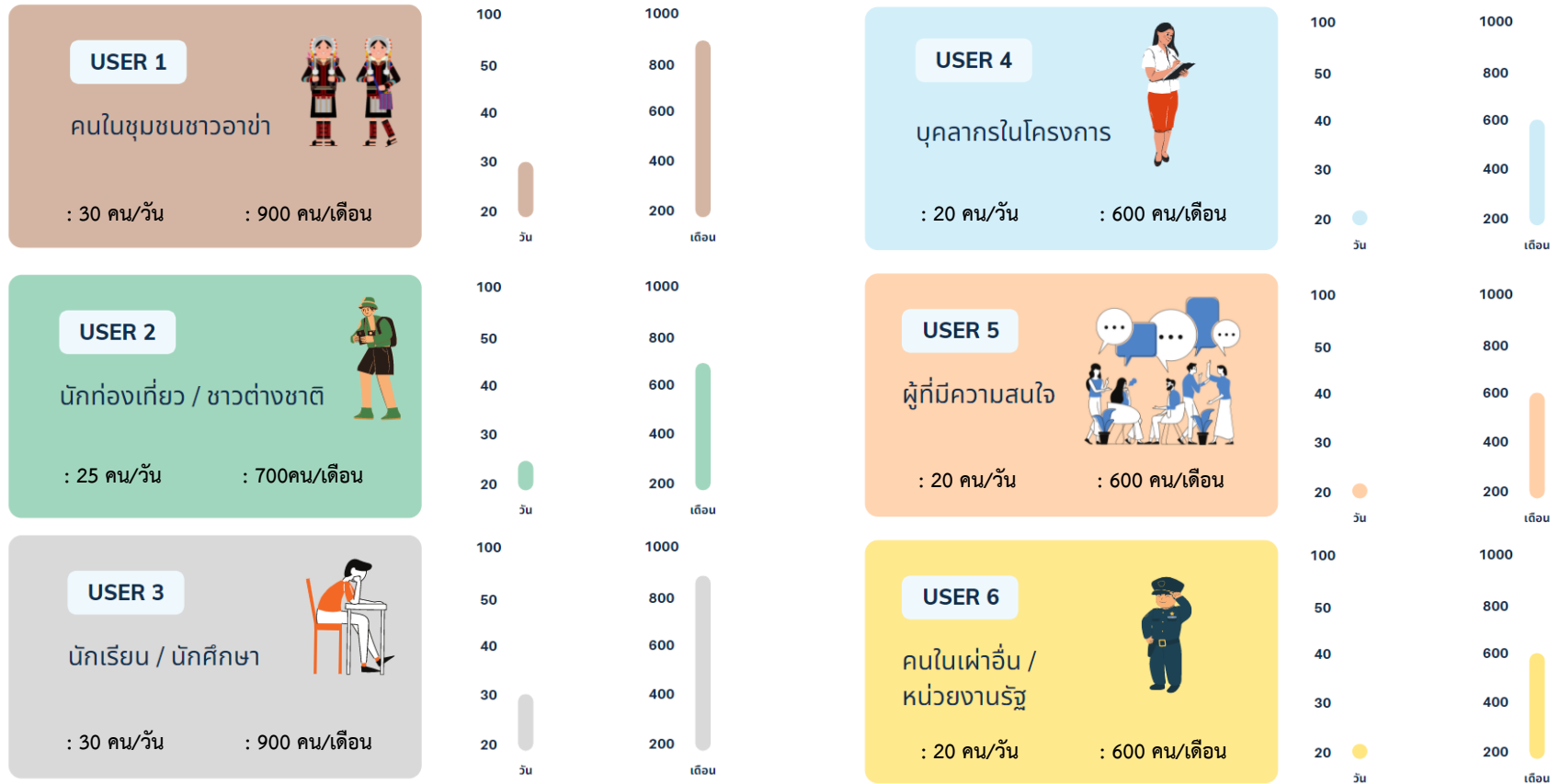
ตารางที่ 3.1 สรุปผลวิเคราะห์เลือกที่ตั้งโครงการ

3.2 การวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้โครงการ

ภาพที่ 3.8 การวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้โครงการ
(Canva, 2021)

3.3 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ

จำนวนเฉลี่ยผู้ใช้ : 3,720 คน/เดือน

จำนวนเฉลี่ยผู้ใช้ : 124 คน/วัน

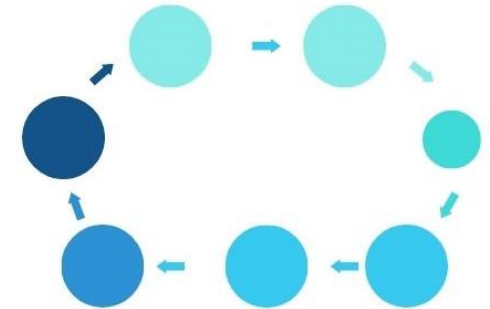
ภาพที่ 3.9 การวิเคราะห์จำนวนกลุ่มผู้ใช้โครงการ

(Canva, 2021)

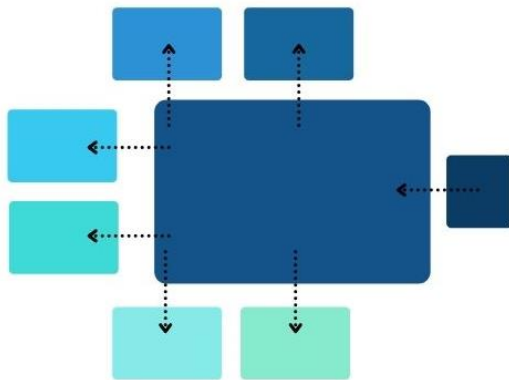
3.4 การวิเคราะห์การออกแบบผัง

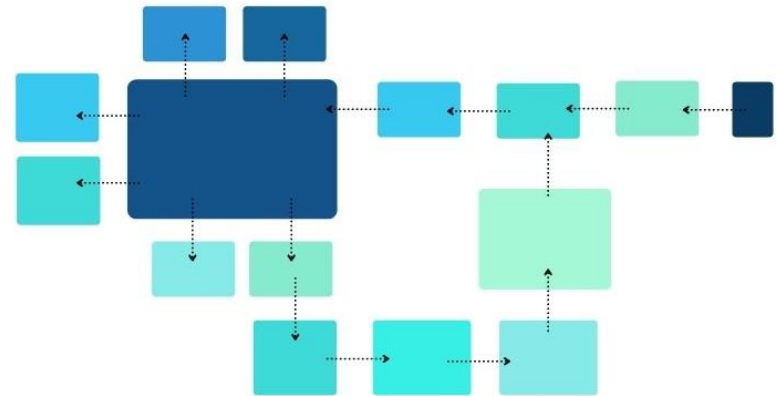
1. ผังแบบ linear procession

2. ผังแบบ Loop

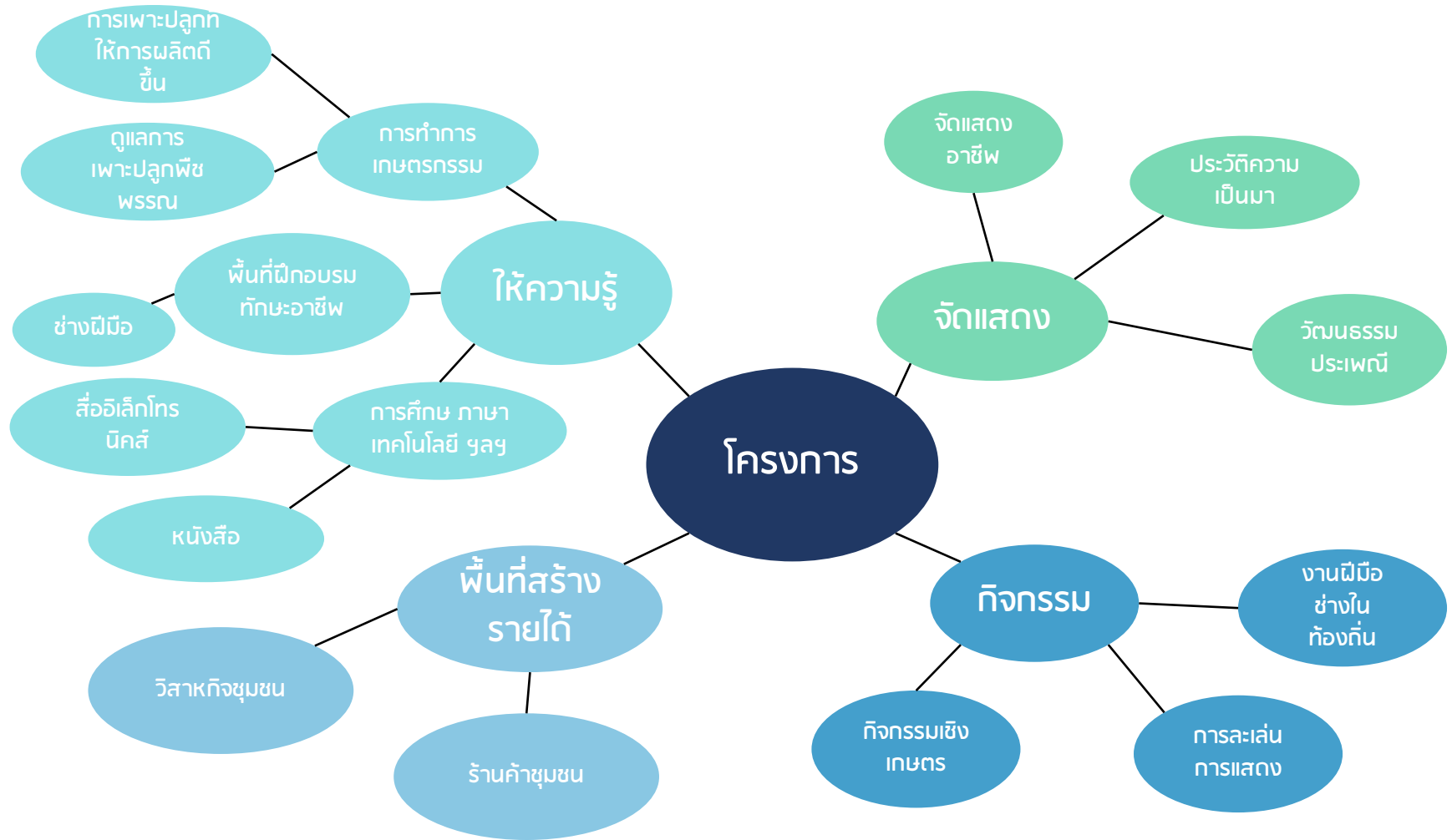
3. ผังแบบ core and satellites

4. ผังแบบ complex

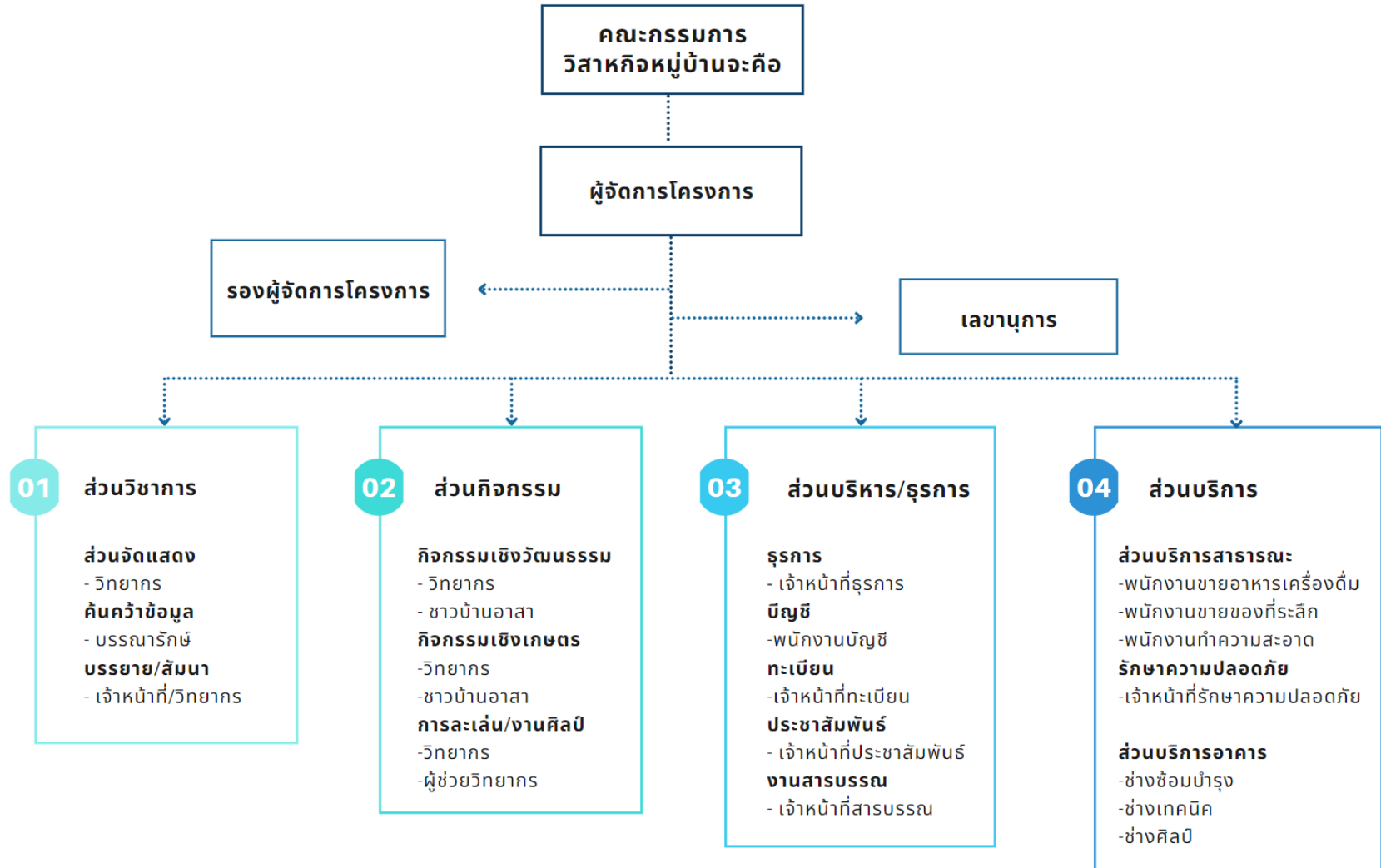
แผนภาพที่ 3.1 การวิเคราะห์การออกแบบผัง
(Canva, 2021)

3.5 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบในโครงการ

แผนภาพที่ 3.2 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบในโครงการ

3.6 การวิเคราะห์ผังโครงสร้างองค์กร

แผนภาพที่ 3.3 การวิเคราะห์ผังโครงสร้างองค์กร

ORGANIZATIONAL STRUCTURE ANALYSIS

3.7 การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่	อ้างอิง
ส่วนบริหาร	3		
1. ผู้จัดการโครงการ	1	รับผิดชอบครอบคลุมทุกด้าน ของโครงการ	A
2. รองผู้จัดการโครงการ	1	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการในการบริหารงาน ตรวจสอบผลการดำเนินงาน	A
3. เลขานุการ	1	เป็นผู้ประสานงาน จัดเก็บข้อมูลเอกสาร จัดทำรายงาน และผลการประชุม	A

ตารางที่ 3.2 การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

A กรณีศึกษา
B วิทยานิพนธ์

ORGANIZATIONAL STRUCTURE ANALYSIS

การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่	อ้างอิง
ส่วนธุรการ	5		
1. เจ้าหน้าที่ธุรการ	2	ควบคุมดูแล และบริหารงานธุรการ	A
2. พนักงานบัญชี	1	รับผิดชอบควบคุมบันทึกรายการงาน ด้านการเงิน และการตรวจสอบบัญชีทุกประเภท	A
3. เจ้าหน้าที่ทะเบียน	1	ควบคุมคลังวัสดุ ควบคุมการทะเบียน ทำบัตรประจำวัตถุ ลงทะเบียน	A
4. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	1	ทำการตลาด	A
5. เจ้าหน้าที่สารสนเทศ	1	เดินเอกสารต่างๆ	A

ตารางที่ 3.3 การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

A กรณีศึกษา
B วิทยานิพนธ์

ORGANIZATIONAL STRUCTURE ANALYSIS

การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่	อ้างอิง
ส่วนวิชาการ	6		
ส่วนจัดแสดง 1. วิทยากร	2	ดำเนินการให้ความรู้ แนะนำเกี่ยวกับนิทรรศการ	B
ค้นคว้าข้อมูล 1. บรรณารักษ์	2	จัดสื่อการเรียนรู้ และรวบรวมข้อมูล	A
บรรยาย/สัมมนา 1. เจ้าหน้าที่/วิทยากร	2	ดำเนินการจัดการให้การศึกษา จัดกิจกรรมกำหนดการ บรรยายนำชม	A

ตารางที่ 3.4 การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

A กรณีศึกษา
B วิทยานิพนธ์

ORGANIZATIONAL STRUCTURE ANALYSIS

การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่	อ้างอิง
ส่วนกิจกรรม	8		
วิทยากร กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม 1. ชาวบ้านอาสา	1 1	ดำเนินการให้ความรู้ แนะนำเกี่ยวกับกิจกรรม สอนผู้เข้าชม วิธีการดำเนินชีวิตแบบชาวอาข่า	B
กิจกรรมเชิงเกษตร 1. ชาวบ้านอาสา	2	ดำเนินการให้ความรู้ แนะนำเกี่ยวกับกิจกรรม สอนผู้เข้าชม วิธีการดำเนินชีวิตแบบชาวอาข่า	B
การเล่น/งานศิลป์ 1. ผู้ช่วยวิทยากร 2. ชาวบ้านอาสา	2 2	ดำเนินการให้ความรู้ แนะนำเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการทำงานฝีมือ เป็นผู้ช่วยสอนผู้เข้าชมโครงการ เตรียมการสอน	B

ตารางที่ 3.5 การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

A กรณีศึกษา
B วิทยานิพนธ์

AREA REQUIREMENT

3.8 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

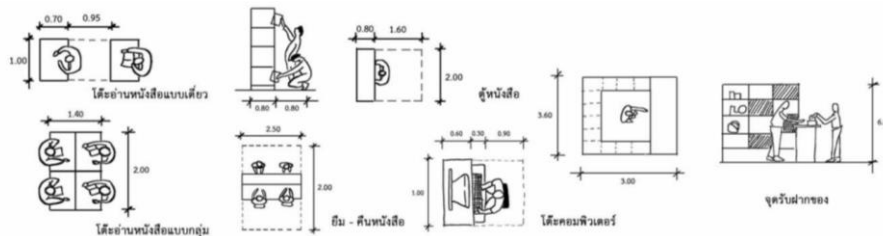
ส่วนสำนักงาน							
ลำดับ	ชื่อห้อง	จำนวนห้อง (ห้อง)	ผู้ใช้ (คน)	เจ้าหน้าที่ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตรม.)	พื้นที่รวม(ตรม.)	อ้างอิง
1	ห้องผู้อำนวยการ	1	-	1	25	25	A
2	ห้องรองผู้อำนวยการ	1	-	1	15	15	A
3	ห้องเลขานุการ	1	-	1	6	6	A
4	ห้องเจ้าหน้าที่	1	-	2	6	12	A
5	ห้องประชุม	1	-	20	2	40	A
6	ห้องเตรียมอาหาร	1	-	1	9	9	A
7	ห้องเก็บเอกสาร	1	-	1	6	6	A
8	ห้องน้ำ	2	-	2	4	16	C
รวม						129	A : Architect's Data B : ธรณีศึกษา C : กฎหมาย
Circulation 30%						38.7	
พื้นที่รวมทั้งหมด						168	

ตารางที่ 3.6 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

AREA REQUIREMENT

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

ส่วนบริการการศึกษา							
ลำดับ	ชื่อห้อง	จำนวนห้อง (ห้อง)	ผู้ใช้ (คน)	เจ้าหน้าที่ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตรม.)	พื้นที่รวม (ตรม.)	อ้างอิง
1	คาท้เตอร์บรรณารักษ์	1	-	1	25	25	A
2	โต๊ะอ่านหนังสือแบบกลุ่ม	1	30	-	15	450	A
3	โต๊ะอ่านหนังสือแบบเดี่ยว	1	15	-	6	90	A
4	โต๊ะคอมพิวเตอร์	1	15	1	6	90	A
5	ตู้หนังสือ	1	10	-	2	20	A
6	ห้องสัมมนา/บรรยาย	1	124	2	2	496	C
7	ห้องน้ำ	2	-	2	4	16	C
รวม						1,187	A : Architect's Data
Circulation 30%						356.1	B : ครนศึกษา
พื้นที่รวมทั้งหมด						1,543	C : กฎหมาย

ตารางที่ 3.7 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ
ภาพที่ 3.10 Architect's Data

AREA REQUIREMENT

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

ส่วนบริการและระบบอาคาร							
ลำดับ	ชื่อห้อง	จำนวนห้อง (ห้อง)	ผู้ใช้ (คน)	เจ้าหน้าที่ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตรม.)	พื้นที่รวม (ตรม.)	อ้างอิง
1	ห้องเครื่องไฟฟ้า	1	-	-	12	12	B
2	ห้องปั๊มน้ำ	1	-	-	9	9	B
3	ห้องรักษาความปลอดภัย	1	-	2	4	8	B
4	ห้องเก็บขยะ	1	-	-	12	12	C
5	พื้นที่รับส่งของ	1	-	-	18	18	B
6	ห้องพักแม่บ้าน/ซ่อมบำรุง	1	-	8	6	48	B
รวม						107	A : Architect's Data B : กรณีศึกษา C : กฎหมาย
Circulation 30%						32.1	
พื้นที่รวมทั้งหมด						139	

ตารางที่ 3.8 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

AREA REQUIREMENT

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

ส่วนสาธารณะ							
ลำดับ	ชื่อห้อง	จำนวนห้อง (ห้อง)	ผู้ใช้ (คน)	เจ้าหน้าที่ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตรม.)	พื้นที่รวม (ตรม.)	อ้างอิง
1	โถงทางเข้า	1	60	2	1	120	A
2	ประชาสัมพันธ์	1	-	1	5	5	B
3	พักผ่อน	1	32	-	2.5	80	A
4	ห้องน้ำ	2	10	-	3	60	C
5	วิสาหกิจชุมชน / ขยายของที่ระลึก	1	15	2	25	750	
6	ห้องอาหาร	1	32	-	15	480	
รวม						1,465	A : Architect's Data B : กรณีศึกษา C : กฎหมาย
Circulation 30%						448.5	
พื้นที่รวมทั้งหมด						1,944	

ตารางที่ 3.9 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

AREA REQUIREMENT

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

ส่วนกิจกรรม							
ลำดับ	ชื่อห้อง	จำนวนห้อง (ห้อง)	ผู้ใช้ (คน)	เจ้าหน้าที่ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตรม.)	พื้นที่รวม (ตรม.)	อ้างอิง
1	ส่วนจัดแสดงถาวร / พิพิธภัณฑ์	1	52	2	30	3,120	C
2	ห้องเก็บของ / คลังวัสดุ	1	32	-	2.5	80	C
3	ส่วนจัดแสดงชั่วคราว / EXHIBITION	1	38	2	1.5	114	C
4	ลานกิจกรรม	1	38	1	1.5	57	B
5	ห้องฝึกอบรม	1	16	2	1.5	48	B
รวม						3,419	A : Architect's Data
Circulation 30%						1,025.7	B : ธรณีศึกษา
พื้นที่รวมทั้งหมด						4,445	C : กฎหมาย

ตารางที่ 3.10 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

AREA REQUIREMENT

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

ส่วนพื้นที่จอดรถ							
ลำดับ	ชื่อห้อง	จำนวนคัน (คัน)	ผู้ใช้ (คน)	เจ้าหน้าที่ (คน)	พื้นที่/หน่วย (ตรม.)	พื้นที่รวม (ตรม.)	อ้างอิง
1	รถยนต์	80	-	-	12.5	1,00	C
2	รถบัส	2	-	-	52	104	C
รวม						1,104	A : Architect's Data B : กรณีศึกษา C : กฎหมาย
Circulation 30%						331.2	
พื้นที่รวมทั้งหมด						1,435	

ตารางที่ 3.11 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

AREA REQUIREMENT

สรุปพื้นที่อาคารทั้งหมด

ส่วนสำนักงาน	168	ตร.ม.
ส่วนบริการการศึกษา	1,543	ตร.ม.
ส่วนบริการและระบบอาคาร	139	ตร.ม.
ส่วนสาธารณะ	1,944	ตร.ม.
ส่วนกิจกรรม	4,445	ตร.ม.
ส่วนพื้นที่จอดรถ	1,435	ตร.ม.
รวม	9,674	ตร.ม.

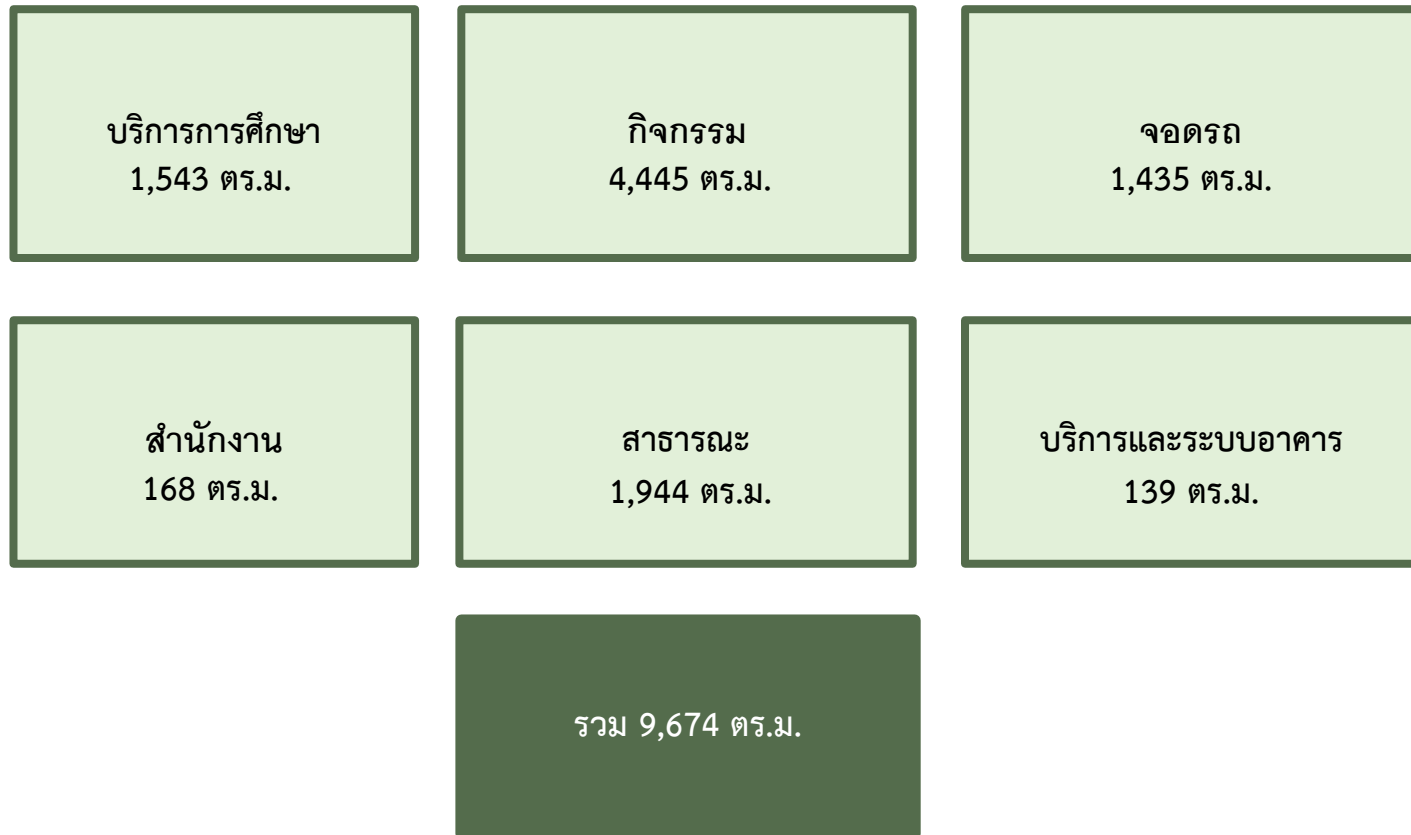
ตารางที่ 3.12 สรุปพื้นที่อาคารทั้งหมด

4

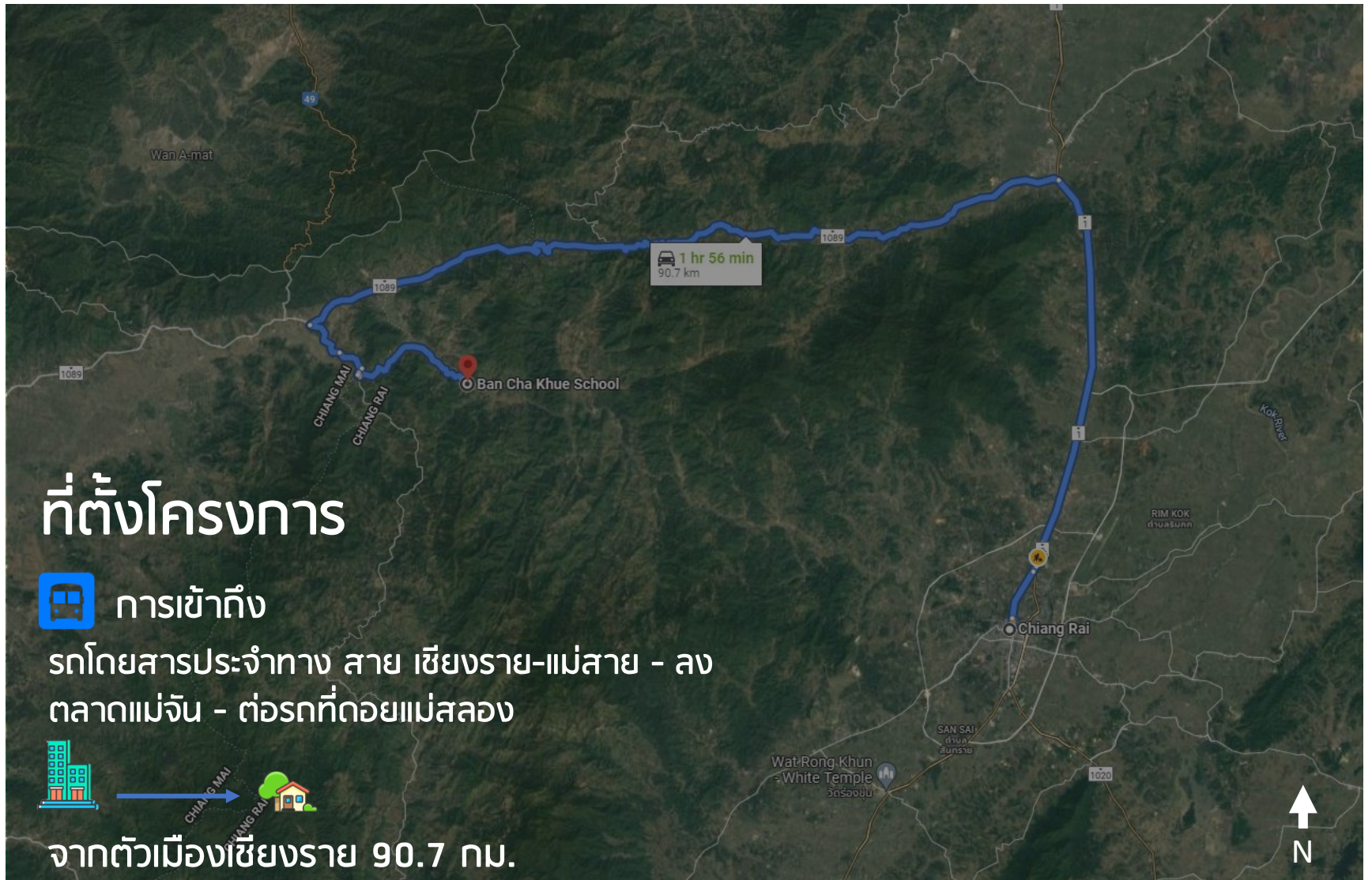
***ARCHITECTURAL
DESIGN***

PROGRAMMING

สรุปโปรแกรมการออกแบบ

ภาพที่ 4.1 สรุปพื้นที่ใช้สอย

ภาพที่ 4.2 ที่ตั้งโครงการ
(ปรับปรุงจาก Google map)

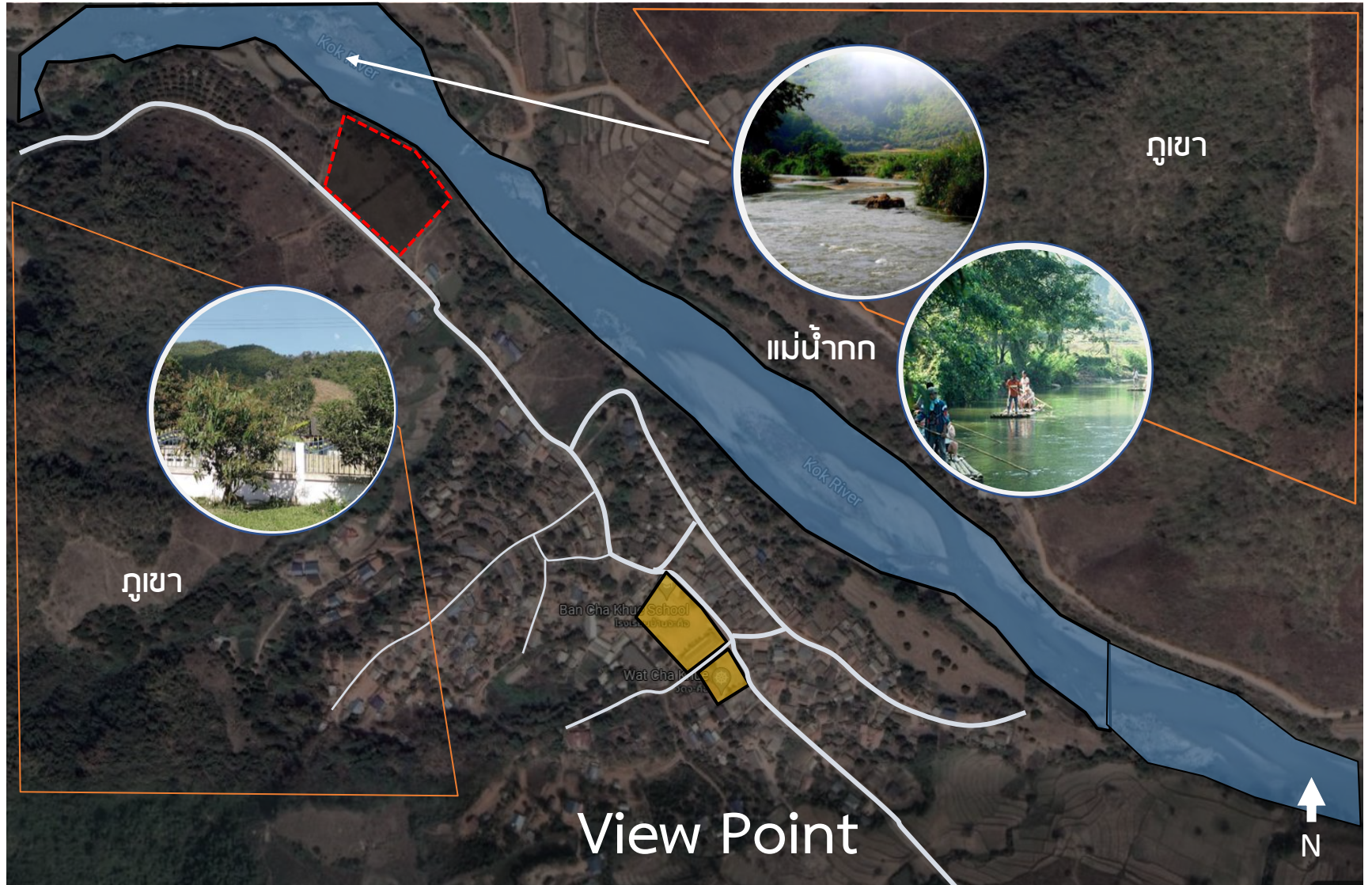
ภาพที่ 4.3 สถานที่ท่องเที่ยว
(ปรับปรุงจาก Google map)

ภาพที่ 4.4 สถานที่สำคัญ
(ปรับปรุงจาก Google map)

ภาพที่ 4.5 การสัญจรเข้าถึง
(ปรับปรุงจาก Google map)

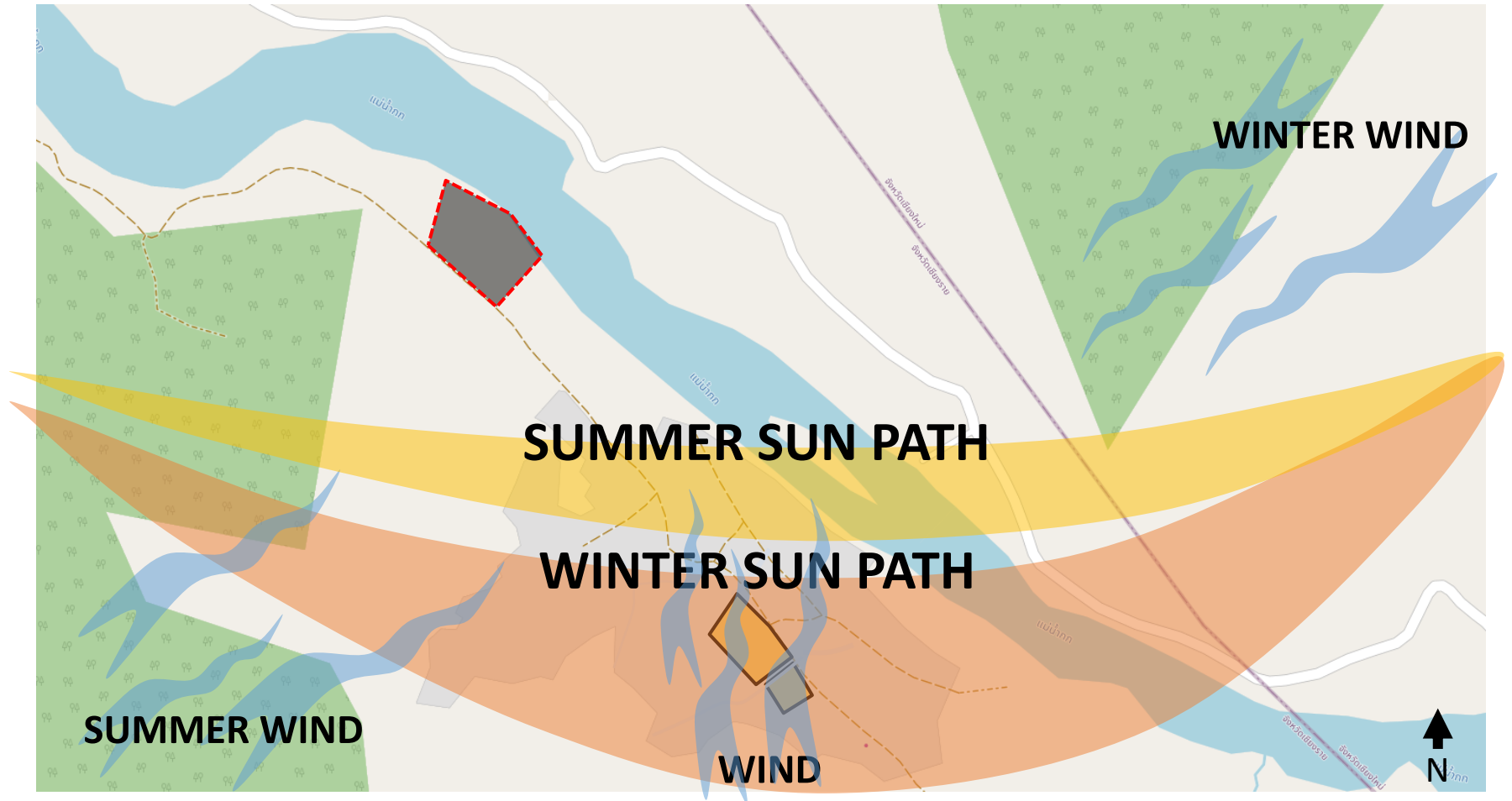
ภาพที่ 4.6 View Point
(ปรับปรุงจาก Google map)

Contour level

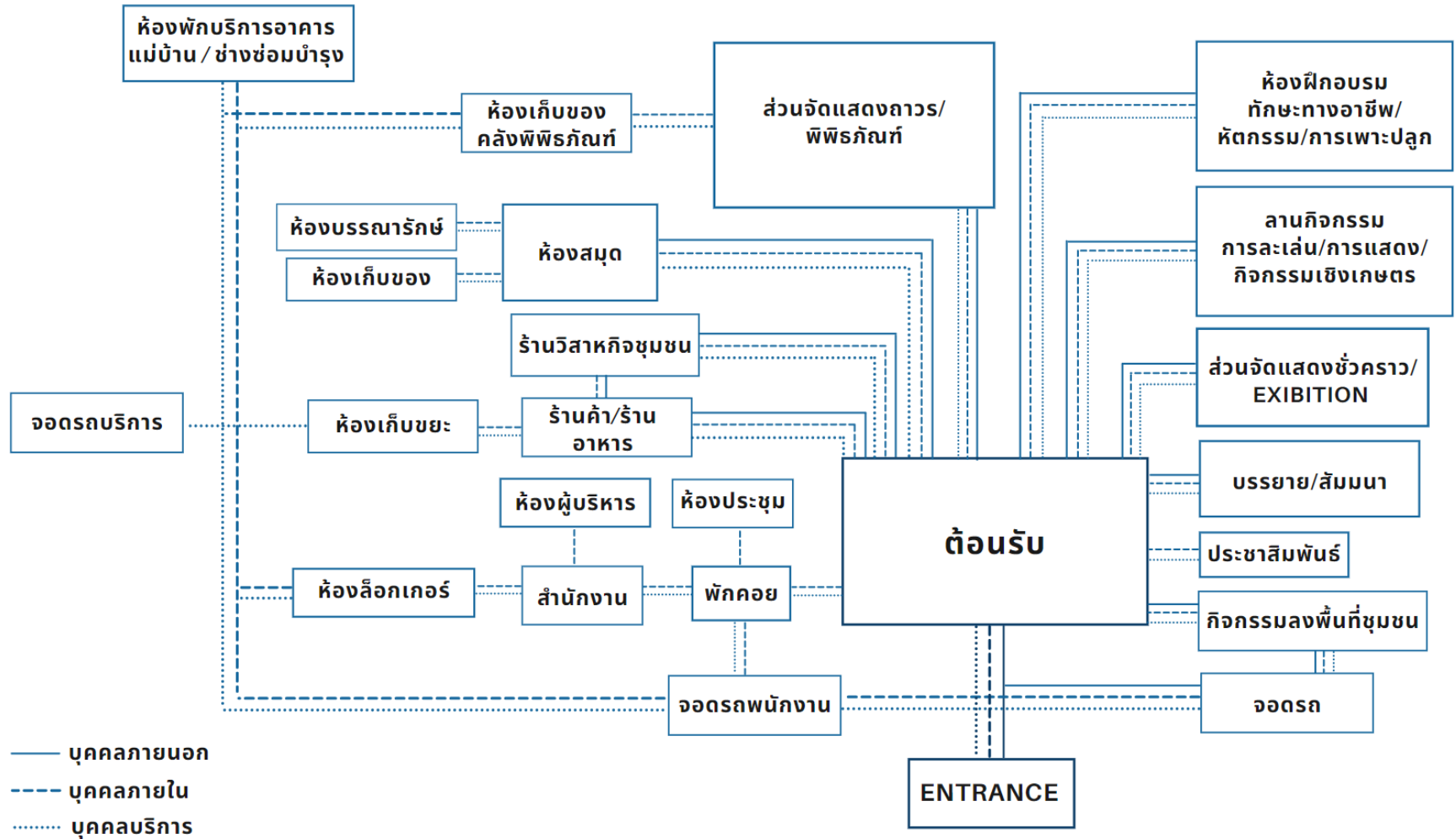
ภาพที่ 4.7 Contour level
(ปรับปรุงจาก Google map)

ORIENTATION

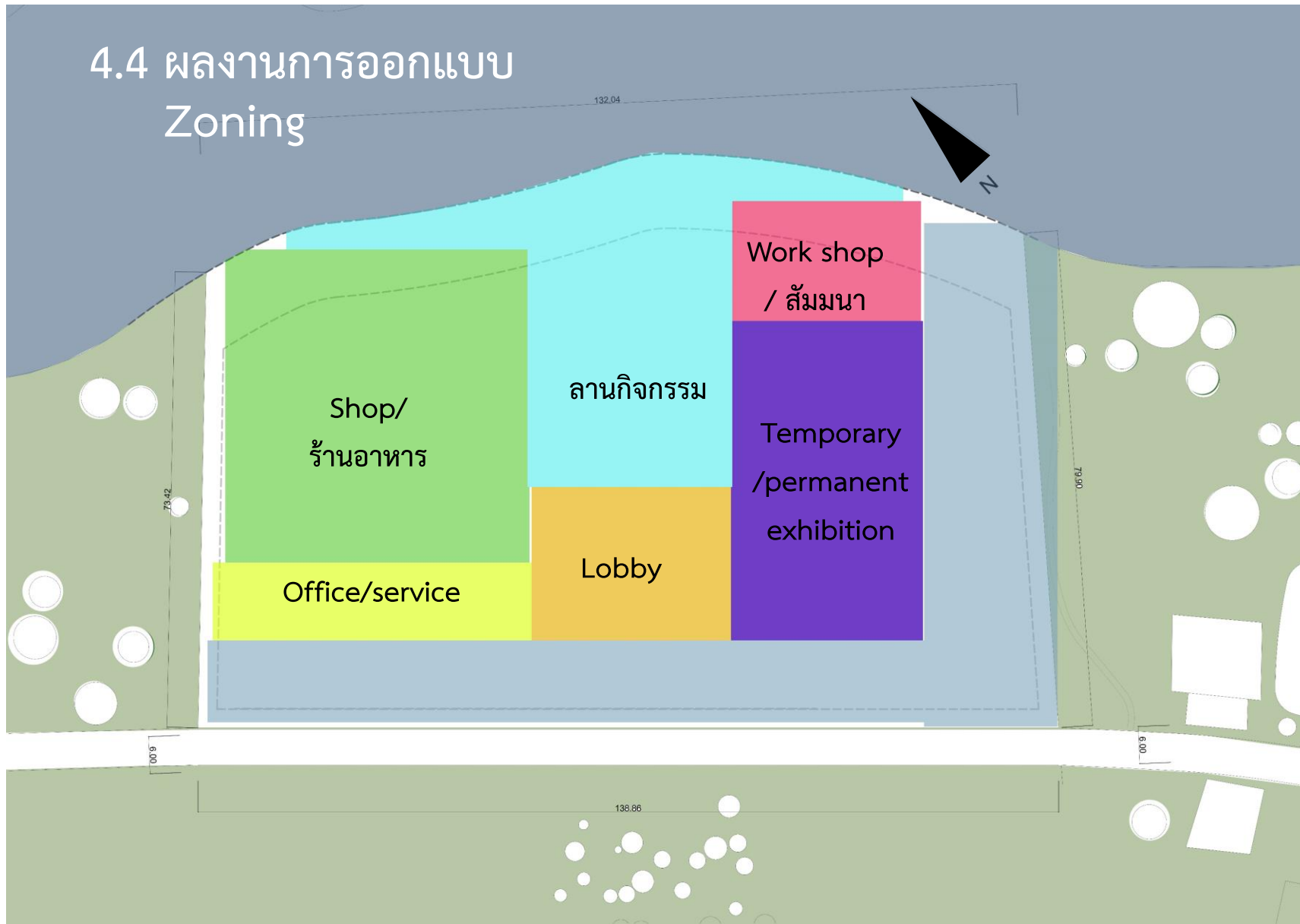

ภาพที่ 4.8 Orientation
(ปรับปรุงจาก Google map)

CIRCULATION CHART

แผนภาพที่ 4.1 CIRCULATION CHART

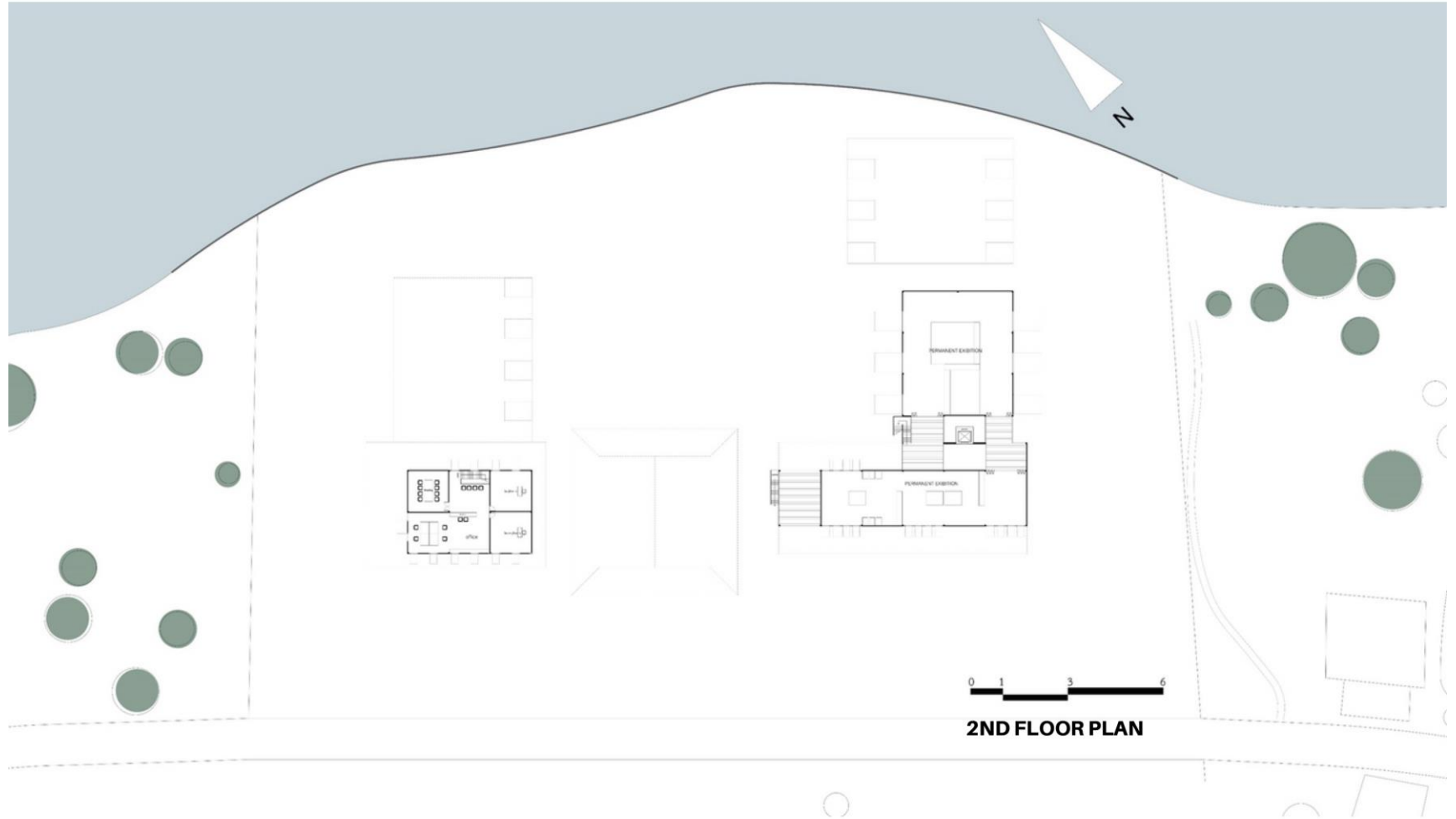
ภาพที่ 4.9 Zoning

ARCHITRCTURAL PRESENTATION

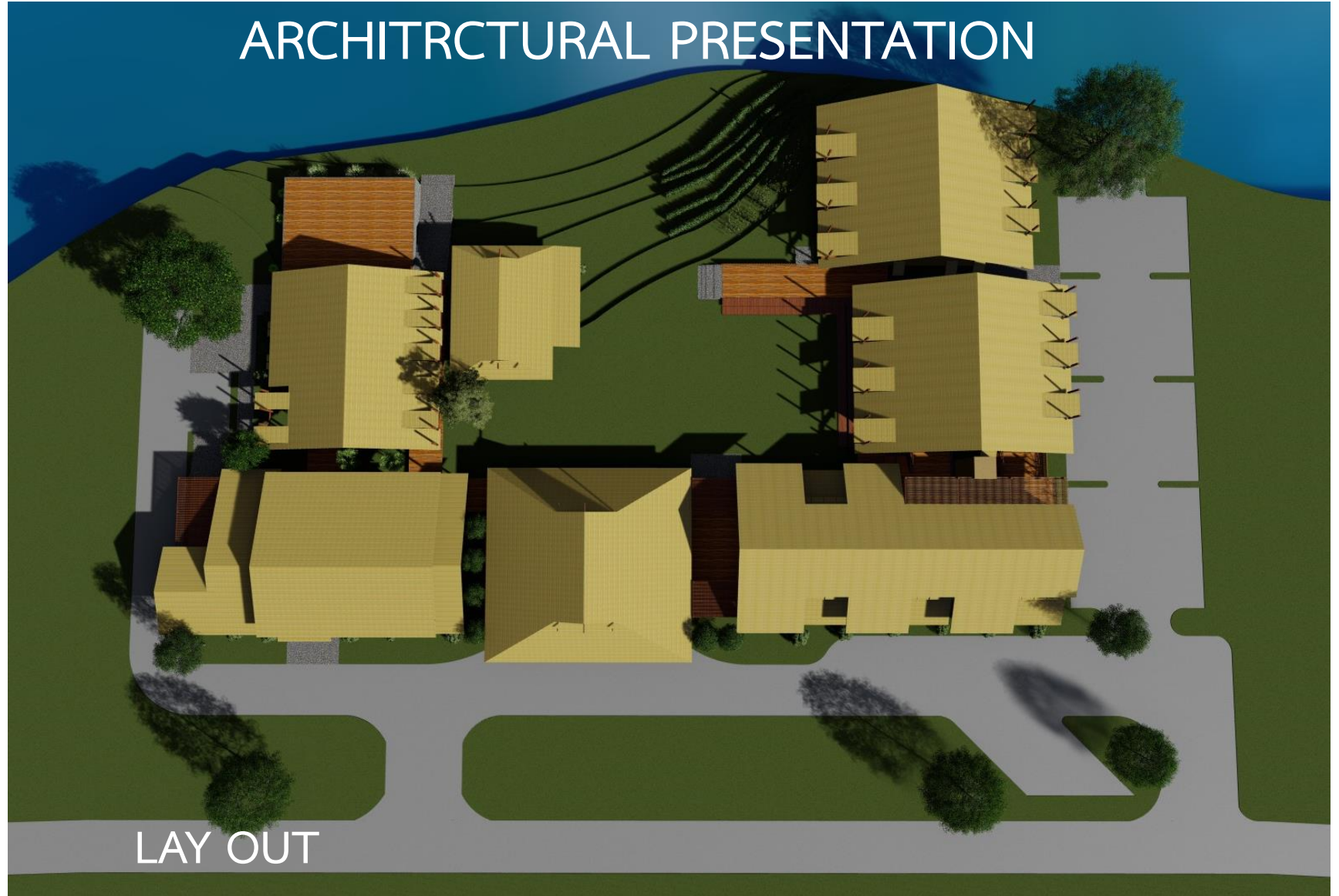

ภาพที่ 4.10 แสดงแปลนพื้นชั้น 1

ARCHITRUCTURAL PRESENTATION

ภาพที่ 4.11 แสดงแปลนพื้นที่ชั้น 2

ภาพที่ 4.12 แสดงผัง Lay out ของโครงการ

ARCHITRCTURAL PRESENTATION

ELEVATION 1

ELEVATION 2

ELEVATION 3

ELEVATION 4

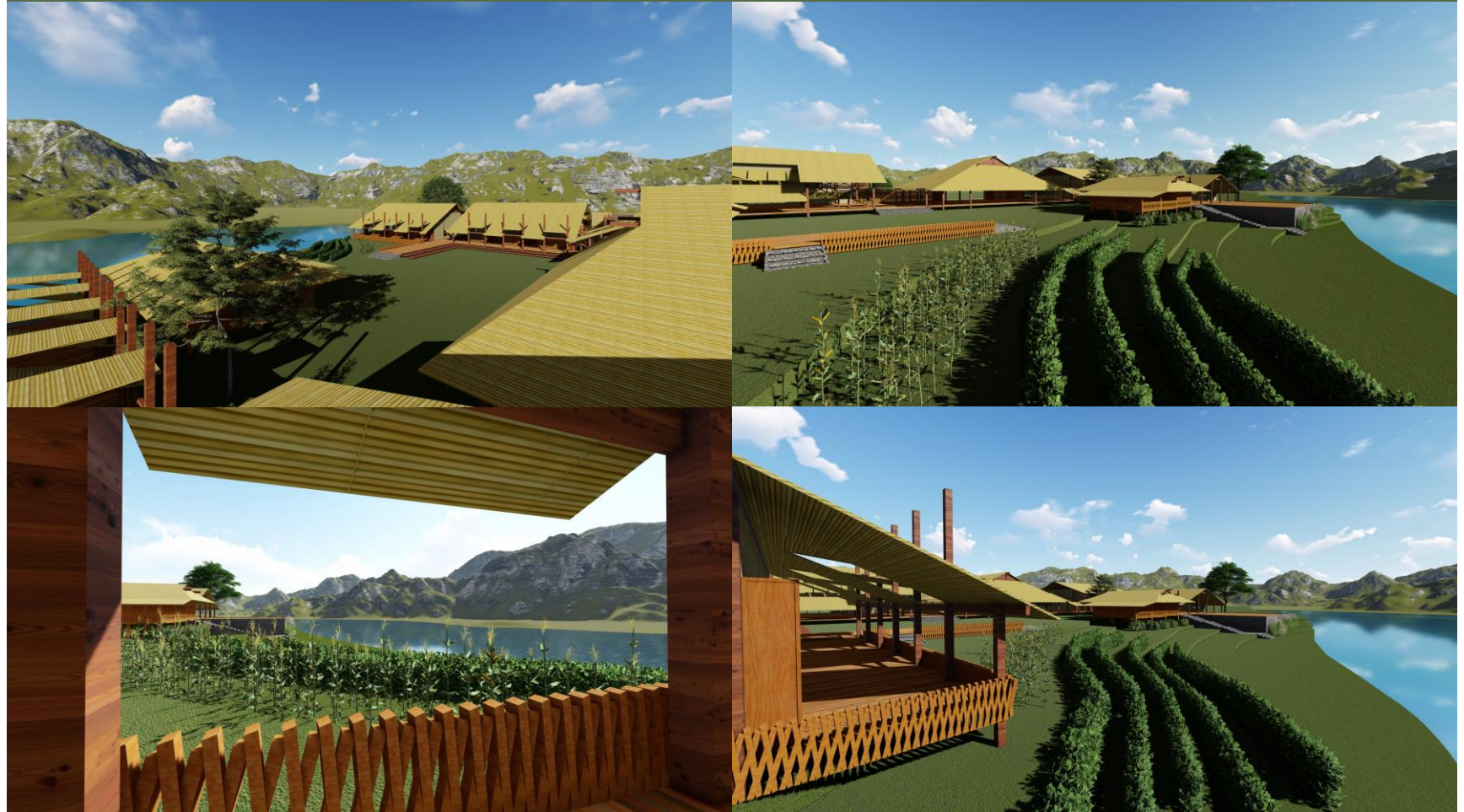
ภาพที่ 4.13 แสดงรูปด้าน ของโครงการ

Perspective

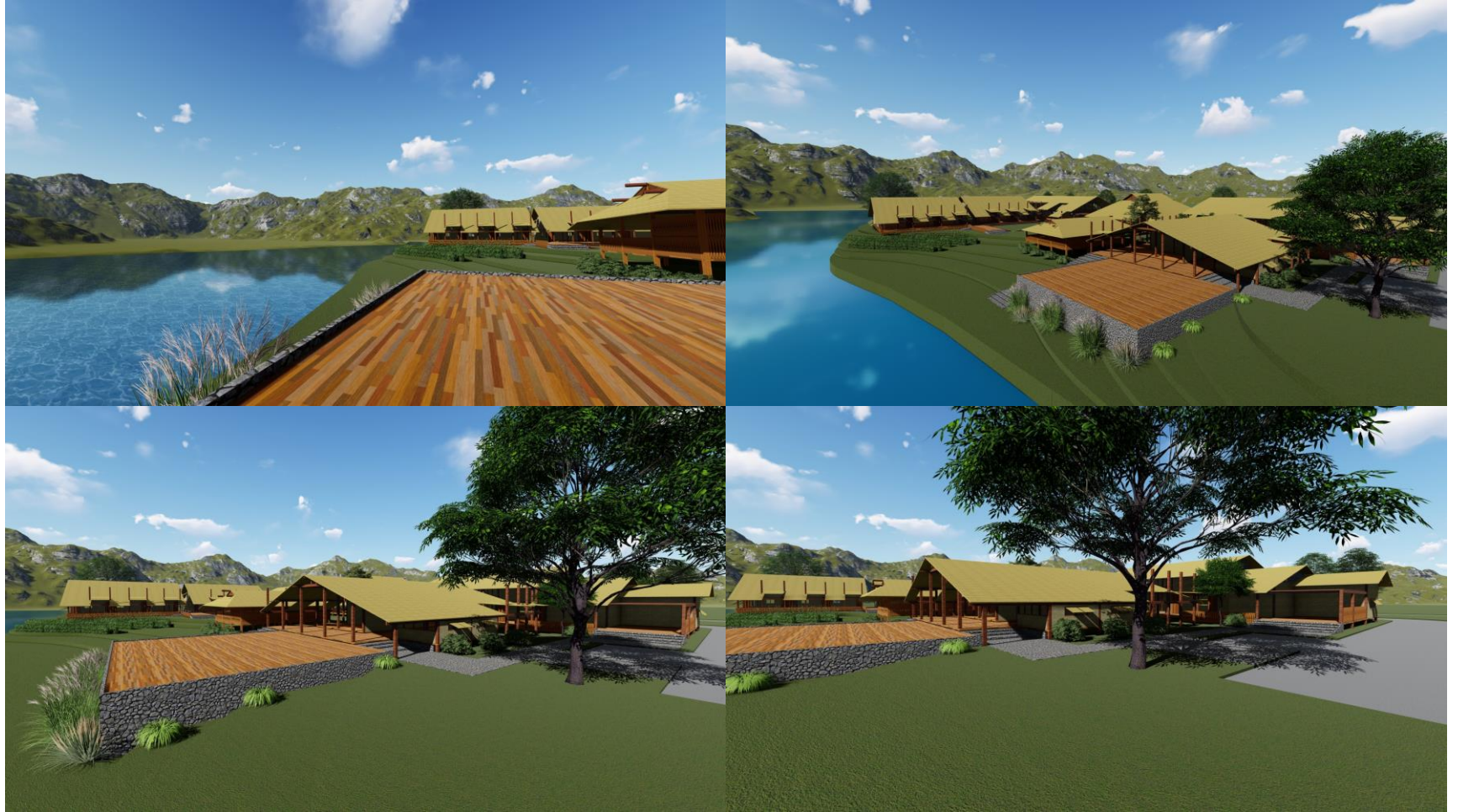
ภาพที่ 4.14 แสดง Perspective ของโครงการ

Perspective

ภาพที่ 4.15 แสดง Perspective ของโครงการ

Perspective

ภาพที่ 4.16 แสดง Perspective ของโครงการ

5

CONCLUSION

CONCLUSION

ข้อสรุป

5.1 ประเด็นที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

ศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นของชนเผ่าอาข่า ในประเทศไทย
ดังนั้นเพื่อส่งเสริมอาชีพที่ถูกต้องกฎหมาย ส่งเสริมรายได้ให้ชาวอาข่า เพื่อ
ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มาพัฒนาเป็นแนวทางออกแบบสถาปัตยกรรม

5.2 กระบวนการวิเคราะห์ และสังเคราะห์

- การวิเคราะห์เลือกที่ตั้งโครงการ
- การวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้โครงการ
- การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ
- การวิเคราะห์การออกแบบผัง
- การวิเคราะห์องค์ประกอบในโครงการ
- การวิเคราะห์ผังโครงสร้างองค์กร
- การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ
- การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

ภาพที่ 5.1 อาข่า
(เจริญ ตันมหาพราน, 2557)

จากการออกแบบวิทยานิพนธ์โครงการศูนย์การเรียนรู้ และส่งเสริมอาชีพชาวอาข่า ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบ และค้นคว้าในการลำดับข้อมูลวิธีและแนวทางการศึกษาจากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา นำมาซึ่งการวิเคราะห์ปัญหา เหตุการณ์ที่จะเชื่อมโยงนำไปสู่การออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมในรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ ให้สอดคล้องกับโครงการโดยการค้นคว้าหาทางเลือกใหม่ให้กับชาวอาข่า ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยโครงการนี้ให้ความสนใจไปยังการออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อส่งเสริมอาชีพรวมถึงคุณภาพชีวิตของชาวอาข่าในประเทศไทยอย่างยั่งยืนตลอดไป

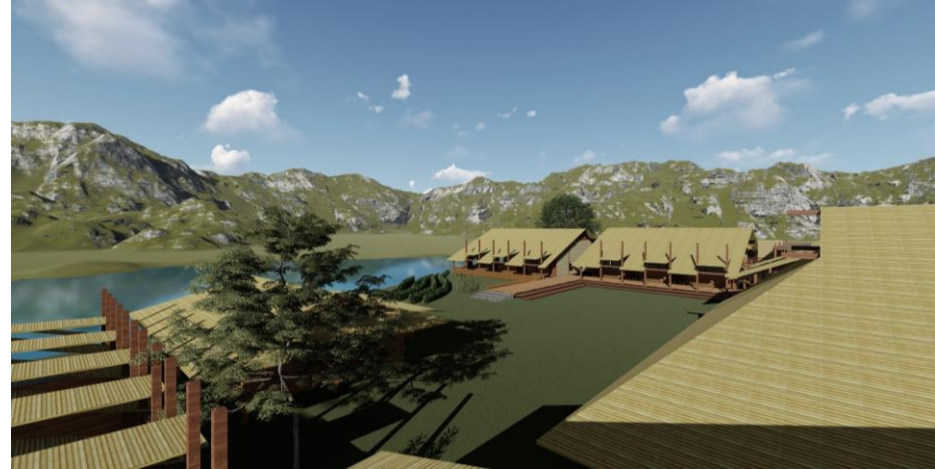
จากการศึกษา และการออกแบบพบว่า สามารถพัฒนาประเด็นความเชื่อ อาชีพ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สู่การออกแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ ให้เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์ของชาวอาข่ากับบุคคลทั่วไป ผ่านการใช้พื้นที่ในโครงการได้อย่างเหมาะสม ยกกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสอดคล้องกับบริบทของชุมชน

ผลที่ได้รับ

- จากการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และวิถีชีวิต สามารถนำไปใช้ในโครงการ
- ออกแบบให้เหมาะสมกับบริบท และวิถีชาวอาข่า

ผลที่ไม่ได้รับ

- การศึกษาโครงสร้างจากวัสดุธรรมชาติ ของชุมชน

ภาพที่ 5.2 สรุปผล

บรรณานุกรม

BIBLIOGRAPHY

วิทยานิพนธ์

- พนาภรณ์ ศรีมูล. 2555. “พลวัตทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า กรณีศึกษาชุมชนอาข่า บ้านเหมืองแร่ ตำบลแม่คะ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่.”
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วารสาร

- ทิพวรรณ อินันทนานนท์. 2557. “วัฒนธรรมชนเผ่าอาข่ากับเศรษฐกิจสร้างสรรค์.”
วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัยและงานสร้างสรรค์, 1: 80.
- เนติวัฒน์ แก้วเทพ., เชาวลิต สัยเจริญ. 2561. “การเปลี่ยนแปลงของเรือนพื้นถิ่นลาหู่เพื่อการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ในอำเภอเมืองและอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.”
วารสาร สิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวินิจัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1: 23.

ข้อมูลจากเว็บไซต์

- กาญจน์ อายุ. 2559. “อาข่าพาทัวร์ บ้านหล่อโย เมืองลับในป่าใหญ่.” [Online]. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2564,
<https://www.posttoday.com/life/travel/450974>.
- เจริญ ตันมหาพราน. 2557. “บทความและสารคดี อาข่าผู้น่ารัก.” [Online]. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2564,
<http://parnapisara.blogspot.com/2014/06/2.html>.
- ไปด้วยกัน. 2561. “ดอยแม่สลอง เชียงราย.” [Online]. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2564,
https://www.paiduaykan.com/76_province/north/chiangrai/doimaeslong.html.

ข้อมูลจากเว็บไซต์

- องค์ บรรจุน. 2564. “ศิลปวัฒนธรรม ฉบับกุมภาพันธ์.” [Online]. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2564,
อาข่า ผู้มั่งคั่งบนที่สูงรัฐฉาน เทคโนโลยีต่อยอดวิถีเดิม มีไฟฟ้าแม่ไฟฟ้ารัฐเข้าไม่ถึง สืบค้นจาก
https://www.silpa-mag.com/culture/article_61267.
- Akha. 2012. “Akha.” [Online]. Retrieved 2020,
<https://sites.google.com/site/demonakha/home>.
- Apisara. 2014. “การละเล่นในพิธีกรรม.” [Online]. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2564,
<http://parnapisara.blogspot.com/2014/06/2.html>.
- Bittersweet. 2017. “เที่ยวเชียงราย ดูกิจกรรมชาวเขา และพระขี้ม้าบิณฑบาต.” [Online]. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2564,
<https://th.readme.me/p/7866>.
- Chantoiseau, David. 2009. “Laos - Akha village.” [Online]. Retrieved May 2020,
<https://www.flickr.com/photos/chantoiseau/albums/72157622616315568>.
- Minority Of Thailand. 2011. “การแบ่งกลุ่ม.” [Online]. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2564,
<https://minolityofthailand.wordpress.com/category>.
- MGR Online. 2015. “อบต.แม่สลองในจัดไล่ชิงช้ากระทงไม้ไผ่ บ่อ ฉ่อง ตู๋.” [Online]. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2564,
<https://mgronline.com/local/detail/9580000097616>.
- Readme.me, 2017. “เรียนรู้อยู่กับชาวอาข่า ที่หมู่บ้านหล่อโย จ.เชียงราย.” [Online]. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2564,
<https://th.readme.me/p/8951>.
- Siri Tanyapimonroj. 2017. “หมุนทวนเข็มนาฬิกา ย้อนเวลาสู่ความเรียบง่ายที่ แม่จันใต้.” [Online]. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 2564,
<https://www.thetrippacker.com/th/review>.

สารบัญรูปภาพ

LIST OF FIGURES

ภาพที่ 1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา	4	ภาพที่ 2.16 สามล้อ	25
ภาพที่ 1.2 สมมุติฐาน	8	ภาพที่ 2.17 ไม้โก่งกาง (หม้อหน่อ)	25
ภาพที่ 2.1 ความเป็นมา	12	ภาพที่ 2.18 ลานวัฒนธรรม / ลานชุมชน	26
ภาพที่ 2.2 ความเป็นมา	12	ภาพที่ 2.19 การเดินร่ำ	26
ภาพที่ 2.3 ความเป็นมา	13	ภาพที่ 2.20 วัฒนธรรม ความเชื่อ	27
ภาพที่ 2.4 กลุ่มชนเผ่าอาข่า	14	ภาพที่ 2.21 อาชีพ	28
ภาพที่ 2.5 แผนที่จังหวัด	14	ภาพที่ 2.22 อาชีพ	29
ภาพที่ 2.6 กลุ่มชนเผ่าอาข่า	16	ภาพที่ 3.1 เกณฑ์ในการเลือกที่ตั้งโครงการ Site Analysis	34
ภาพที่ 2.7 ภาพชนเผ่าอาข่า	17	ภาพที่ 3.2 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 1	35
ภาพที่ 2.8 ภาพเรือนอาข่า	18	ภาพที่ 3.3 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 1	36
ภาพที่ 2.9 ภาพเรือนอาข่า	19	ภาพที่ 3.4 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 2	37
ภาพที่ 2.10 ภาพเรือนอาข่า	20	ภาพที่ 3.4 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 2	38
ภาพที่ 2.11 เปรียบเทียบพื้นที่ใช้สอย	21	ภาพที่ 3.6 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 3	39
ภาพที่ 2.12 เปรียบเทียบพื้นที่ใช้สอย	22	ภาพที่ 3.7 รายละเอียดที่ตั้งโครงการ Site 3	40
ภาพที่ 2.13 วัฒนธรรม ความเชื่อ	23	ภาพที่ 3.8 การวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้โครงการ	42
ภาพที่ 2.14 ลูกข้าง	24	ภาพที่ 3.9 การวิเคราะห์จำนวนกลุ่มผู้ใช้โครงการ	43
ภาพที่ 2.15 ซิงช้า	24	ภาพที่ 3.10 Architect's Data	52

สารบัญรูปภาพ

LIST OF FIGURES

ภาพที่ 4.1	สรุปพื้นที่ใช้สอย	62
ภาพที่ 4.2	ที่ตั้งโครงการ	63
ภาพที่ 4.3	สถานที่ท่องเที่ยว	64
ภาพที่ 4.4	สถานที่สำคัญ	65
ภาพที่ 4.5	การสัญจรเข้าถึง	66
ภาพที่ 4.6	View Point	67
ภาพที่ 4.7	Contour level	68
ภาพที่ 4.8	Orientation	69
ภาพที่ 4.9	Zoning	71
ภาพที่ 4.10	แสดงแปลนพื้นที่ 1	72
ภาพที่ 4.11	แสดงแปลนพื้นที่ 2	73
ภาพที่ 4.12	แสดงผัง Lay out ของโครงการ	74
ภาพที่ 4.13	แสดงรูปด้าน ของโครงการ	75
ภาพที่ 4.14	แสดง Perspective ของโครงการ	76
ภาพที่ 4.15	แสดง Perspective ของโครงการ	77
ภาพที่ 4.16	แสดง Perspective ของโครงการ	78
ภาพที่ 5.1	อาข่า	82
ภาพที่ 5.2	สรุปผล	83

สารบัญแผนภาพ

LIST OF ILLUSTRATIONS

แผนภาพที่ 2.1	แสดงการจัดสรรพื้นที่	20
แผนภาพที่ 3.1	การวิเคราะห์การออกแบบผัง	44
แผนภาพที่ 3.2	การวิเคราะห์องค์ประกอบในโครงการ	45
แผนภาพที่ 3.3	การวิเคราะห์ผังโครงสร้างองค์กร	46

สารบัญตาราง

LIST OF TABLES

ตารางที่ 3.1	สรุปผลวิเคราะห์เลือกที่ตั้งโครงการ	41
ตารางที่ 3.2	การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ	47
ตารางที่ 3.3	การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ	48
ตารางที่ 3.4	การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ	49
ตารางที่ 3.5	การวิเคราะห์อัตรากำลัง และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ	50
ตารางที่ 3.6	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ	51
ตารางที่ 3.7	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ	52
ตารางที่ 3.8	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ	53
ตารางที่ 3.9	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ	54
ตารางที่ 3.10	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ	55
ตารางที่ 3.11	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ	56
ตารางที่ 3.12	สรุปพื้นที่อาคารทั้งหมด	57

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

CURRICULUM VITAE

ชื่อ-นามสกุล นายณัฐภูมิ บุญเนตร

เกิดวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ 2540

ที่อยู่ปัจจุบัน 244/1 ม. 1 ต. แพรกษาใหม่ อ. เมืองสมุทรปราการ

จ. สมุทรปราการ 10280

ประวัติการศึกษา

ปี2552 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาโรงเรียนบูรารักษ์

ปี2557 สำเร็จการศึกษามัธยมปลายโรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์

ปี2559 ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาวิชาสถาปัตยกรรม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

โทรศัพท์ 091-5751862

E-mail james.nattpoom@gmail.com

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2410/2 ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 Tel: (662) 579 1111, (662) 561 2222